

Naročnina
Dnevna izdaja
za državo SHS
mesečno 20 Din
polletno 120 Din
celoletno 240 Din
za inozemstvo
mesečno 35 Din
nedeljska izdaja
celoletno v Jugoslaviji 120 Din, za
inozemstvo 140 Din

SLOVENEK

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III
Rokopisi se ne vračajo, ne frankirana
pisma se ne sprejemajo. Uredništva
telefon št. 2050, upravnštva št. 2328

Političen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 - Celovni
račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349
za inzerate, Sarajevo št. 7363, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Cene oglasov
1 stolp, peti vrsta
mali oglaš po 150
in 2 D, večji oglaš
nad 45 mm višine
po 250 D, veliki
po 3 in 4 D, v
uredniškem delu
vrstica po 10 Din
a Pri večjem q
naročilu popust
Izide ob 4 zjutraj
razen pondeljke in
dneva po prazniku

Velesejem - otvorjen

Osmič po prevratu se danes v Ljubljani odpravlja velesejem, ki se je v teku tega časa izkazal kot ena najbolj važnih institucij slovenskega gospodarskega življenja in gospodarskega napredka naše države sploh. Ni nobenega dvoma, da je blagostanje Slovenije in njenega prebivalstva odvisno v prvi vrsti od napredka in intenzifikacije industrije, velesejmi so pa eno najboljših sredstev v to svrhu. To so pokazali praktični uspehi od leta do leta bolj, tako da danes ni več nobeno vprašanje, ali se obdržijo ali ne, marveč mora biti skrb naših gospodarskih krogov obrnjena le v to, da se ta naprava stopnjama izpopolnjuje.

Ljubljanski velesejmi nujačo čedalje bolj popolno sliko naše industrijske in obrtne poljedelske proizvodnje, dvigajo samozavest naših pridobitnih in delavskih krogov, pritegnejo celo prebivalstvo k interesu za dvig naše produkcije, in zbujajo latentne sile k udeleževanju in razmahu. Konsument, ki vidi solidne izdelke domačega truda, marljivosti, praktičnega smisla in lepote obnem, dobiva veselje do nakupa, proizvajalec pa do čimvečjega nagona vseh svojih sil; gospodarska delavnost slednjega in zanimanje prvega se združita v eno težnjo po napredku vseh tvornih sil našega naroda, po večanju splošnega blagostanja in dvigu življenjskega standarda vseh njegovih slojev. Tako ima naš velesejem tudi neprecenljivo velik pomen za našo narodno kulturo in socialno stanje pri gospodarski proizvodnji udeležencev našega ljudstva. Že s tem, da privabi vsako leto čedalje več interesentov, da zainteresira za naše gospodarstvo celo inozemstvo in združi na svojem prostoru množico najraznovrstnejših izdelkov in pestro množico obiskovalcev, občanov in pospešuje gospodarski krvotok v našem organizmu, tako da se imamo gotovo zahvaliti tudi velesejmom za to, če so se odvrnile in odvrtače mnogotere zle posledice, ki bi sicer nastopile v tej kritični dobi za naše gospodarsko življenje v neprimerno večji meri. Velesejmi so skratka hranjevalci in povečevalci naših gospodarskih energij in s tem vsega našega kulturnega življenja.

S tem so pa tudi velik, čeprav indirektni politični faktor. V njih vidijo gospodarski, politični, kulturni zastopniki celega sveta, kaj naš narod premore in kaj v jugoslovanski državi celoti pomeni: jak, energičen, pozitiven, stvarilen sočinitelj ne samo v gospodarski, nego v celi notranji konsolidaciji jugoslovanske države, in gotovo najbolj marljivi in najbolj napredni. Ljubljanski velesejmi so čisto po sebi spontana manifestacija enotnosti, prospevanja in čimvečjega in intenzivnega pokulturnjenja naše države, ki po Sloveniji veže zapad z orientom. V Ljubljani, ki je najvažnejše in največje križišče skozi Jugoslavijo idočih svetovnih prog, se ob priliki velesejma zbere največ tujega sveta, pa tudi iz naše države, tako da je v teh dneh Ljubljana cela Jugoslavija v miniaturni. Tu se vsak more prepričati o neumorni delavnosti, vestnosti in točnosti slovenskega industrijskega, obrtnika in delavca, o napredku, ki zajema tudi naše poljedelstvo, o naši umetniški produkciji, o ljudski prosveti, o napredku naše zdravstvene kulture itd. Brez dvoma postane naš velesejem slika vsega našega nacionalnega produktivnega življenja na vseh območjih materialne in duhovne kulture, bo pa pod dominantno noto slovenske proizvodnje čedalje bolj reprezentiral tudi ostale jugoslovanske narode in pokrajine. Načelovati gospodarskemu razvoju in dvigu cele države, kazati smernice in dati pobude, je in bo čedalje bolj naloga, ki jo imajo izpolniti ljubljanski velesejmi. Oni naj predstavljajo pred vsem svetom moč in težnjo vseh notranjih sil Jugoslavije po čimvečjem razmahu, gmohtnem in duševnem obogatitju ter ugledu naše države v svetu. S tem so po sami naravi stvari naši velesejmi sprejeli važno funkcijo v življenju naše mlade države sploh, ki je njena politična moč in kulturna višina bitno in v prvi vrsti odvisna od njene gospodarske okrepitve in mirnega gospodarskega dela.

Govoriti, kakšen dobiček prinaša velesejem Sloveniji neposredno, kako izmed vseh faktorjev najbolj pospešuje naš tujski promet, bi se reklo nositi vodo v Savo. Ostane nam samo prijetna dolžnost, da častitamo velesejmski upravi k temu, da je njen dolgoleten trud venčan s čedalje večjimi uspehi in želimo, da bi se po njenem prizadevanju velesejem kot motor našega gospodarskega podviga čim bolj in šire uveljavil.

Verouk - samo še italijanski

Ž Bolcan, 1. junija. (Tel. »Slov.«) Šolski nadzornik v Tridentu je poslal škofijskima ordinariatoma v Tridentu in Brixenu pismo, s katerim se definitivno ureja vprašanje verskega pouka v šolah. Uvodoma poudarja šolski nadzornik, da so nove določbe izdane na podlagi določenih navodil, ki jih je izdal ministrski predsednik Mussolini prosvetnemu ministru Fedeleju. Šolski nadzornik odreja: 1. Pričenši s šolskim letom 1928-29 se bo poučeval od 4. razreda dalje verouk izključno v italijanski. Le v posameznih slučajih, kjer se nove določbe ne bodo dale lahko izvesti, se bodo dovolile začasne olajšave. 2. Prav tako se bo s prihodnjim šolskim letom pričelo poučevanje verouka izključno v italijanskem jeziku od 1. do 3. razreda v tistih krajih, kjer obstojijo šolski vrtej društva »Italia redenta« najmanj dve leti. Ista preuredba se izvede v šolskem letu 1929-30 v vseh krajih, kjer bodo do takrat šolski vrtej društva »Italia redenta« poslovali vsaj dve leti. V šolskem letu 1930-31 se bo poučeval verouk izključno v italijanskem jeziku v vseh razredih ljudskih šol v vseh krajih. Nobena olajšava ne bo dovoljena več, ker ima vlada odločen namen, da postane šola v najkrajšem času popolnoma italijanska. Prepričan sem, zaključuje šolski nadzornik, da bo častita kurija, vpoštevajoč sedanje splošne razmere v Gornjem Padižju, priznala, da omenjene smernice odgovarjajo zahtevam postopne jezikovne preuredbe v zadevi verskega pouka, ki je še ostal brez določene in definitivne discipline. Smatram za umestno dodati, da po mojem mnenju vlada želi, da bi se tudi v tej deželi, kakor v drugih italijanskih deželah, vpeljal in razvil pouk katekizma v cerkvi, ki bolj odgovarja potrebam bogočastja, in bi v interesu cerkve dopolnjeval verski pouk v šoli, ki mora, da si ga fašistovska vlada postavila za podlago ljudskošolskega pouka, biti v skladu z učnim programom in s posebnimi didaktičnimi kriteriji, ki se včasih lahko ne zlagajo popolnoma s posebnimi nameni obredne priprave, ki jih mora zasledovati verouk cerkvenih katehetov. Končno prosi šolski nadzornik kurije zagotovila, da bodo duhovniki v vsakem pogledu podpirali izvršitev novih določb.

Iz Italije - samo hujskanje

Ž Rim, 1. junija. (Tel. »Slov.«) »Popolo d Italia«, ki je blizu Mussoliniju, ne prinaša o podpisu italijansko-turške pogodbe nobenega komentarja. Toliko večjo pozornost pa je v političnih krogih vzbudil komentar lista »Corriere della Sera«, ki je sicer zelo rezerviran, posebno glede vprašanj zunanje politike. Komentar je izrazilo protifrancosko navdahnjen. »Corriere della Sera« meni, da ni pogodba posebne važnosti radi vsebine, pač pa radi njenega političnega značaja. Med Italijo in Turčijo ni bilo prav za prav nobenega konkretnega razloga za napetosti, ki ga je ustvarilo turško časopisje pod utisom francoskega tiska. Italijanska vlada in italijansko javno mnenje sta bila vedno Turčiji naklonjena. Italijani so vedno simpatizirali s Kemal pašo, ker italijanski viteški narod ljubi močne osebnosti. S to pogodbo se je Turčija prvič postavila na stopnjo drugih evropskih veselih in Italija je izrečno priznala njen režim. Pogodba predstavlja nov člen prijateljske verige, ki veže Italijo z drugimi svobodnimi državami v Evropi. Zunanje nje še obstojajo nesvobodne države, to je take, ki so vezane na protitalijansko politiko, ki je nikakor ne narekujejo njihovi interesi, ampak so jo ji vsilile več ali manj skrite diplomacije.

Najbolj kričeč zgled nam daje Jugoslavija, ki se je tako zamazala s svojim divnim protitalijanskim programom, ki ga ji sugerira in podžiga Pariz, da se ji niti danes, v času spoznanja, ni posrečilo menjati političnih smernic. Preveč časa je trajala perfidna protitalijanska propaganda, da bi sedanja jugoslovanska vlada bila v nevarnosti, da propade. Mi jemljemo Marinkovičovo dobro voljo na znanje in tudi energijo vlade, da zadušijo demonstracije. Toda nikakor ne moremo zapreti oči pred takim aranžiranjem protitalijanskega razpoloženja, ki lahko kompromitira bodoči sporazum med Jugoslavijo in Italijo.

V nobeni državi, ne v Turčiji, ne v Grčiji ni prišlo nikdar do takih nasilij proti Italiji, kakor v Jugoslaviji. Jugoslovani bolehalo na akutni možganski bolezni, ki je preje vredna sočutja, kakor zgražanja. Demonstracije v dalmatinskih mestih, ki so vedno bolele v srcu vsakega Italijana, potrjujejo politično manjvrednost Jugoslavije in meče tudi temno luč na gotovo evropsko diplomacijo, na gotova dela v velikih prestolnicah proti Italiji in proti fašizmu, ki so odgovorni za take neumne izbruhe protitalijanstva.

Dalmacije si ne damo vzeti

k Belgrad, 1. junija. (Tel. »Slov.«) Upravni odbor »Jadranske straže« je imel danes sejo, o kateri je izdal komunikate, v katerem pravi med drugim sledeče:

»Ne želimo se vmešavati v politiko odgovorne vlade. »Jadranska straža« bo neomajno in vedno pripravljena možko in junaško braniti domovino. Z vsemi žrtvami bo branila našo jadransko obalo pred kakršnimikoli poskusi s tuje strani. — »Jadranska straža« se je vedno varovala vsakršnih izzivanj. Z obžalovanjem je spremljala izzivanja in težnje odgovornih činiteljev v Italiji, ki napovedujejo vojno Jugoslaviji in okupacijo Dalmacije. »Jadranska straža« je smatrala in sedaj smatra, da je obžalovati, če se službeno podpirajo taka izzivanja. — Poslednji izgrede in žalitve z ene strani so izzvali revolto z druge strani in opravičene ter odkrite proteste in protizalutve pri omladini, ki, ne da bi računala s posledicami, daje vidnega izraza svojim idealnim in patriotskim čustvom. — Obžalujemo, da posamezniki ustvarjajo hudo kri in motijo odnose med dvema narodoma, italijanskim in jugoslovanskim, ki bi morali biti vsaj korektni, ker nas k temu navajajo skupni interesi. »Jadranska straža« izjavlja, da pride povod za nesoglasja in neprijateljske manifestacije in demonstracije vedno z druge strani Jadrana. — »Jadranska straža« ne želi sporov, ker jih smatra za veliko nesrečo. Za svojo patriotsko dolžnost pa smatra, da iz-

Red in mir za vsako ceno

k Belgrad, 1. junija. (Tel. »Slov.«) Razburjenje, ki ga je povzročila KDK radi poslednjih žalostnih dogodkov, se je zopet poleglo. Na dogodke se sedaj gleda veliko bolj objektivno. Vsi objektivni krogi priznavajo,

da bo delala čast svoji domovini. Vsakdo, ki misli, da je lahko osvojiti Dalmacijo, se moti. Naj se ve, da čakajo na tej strani Jadrana levi, ki znajo z zobmi klati.

Naše ladje v Italiji niso varne

Ž Benetke, 1. jun. (Tel. »Slov.«) Danes dopoldne ob 9 je pristal v tukajšnjem pristanišču jugoslovanski parnik »Kosovo«, last Jadranske plovnice, ki vzdržuje promet na črti Metković-Split-Sibenik-Zader-Benetke. Parnik je bil na tem, da prične izlagati blago. Okoli 10 je pridrelo na obalo okoli 200 dijakov, ki so nosili dalmatinsko zastavo in vzklikali: »Živela Dalmacija! Dolji Jugoslavija!« Dijaki so hoteli naskočiti parnik, a niso mogli prodrati kordona vojakov, miličnikov, karabinjerjev in finančnih stražnikov. Na ukaz policije je parnik zapustil pomol in se zasilal na odprtem morju. Tedaj so dijaki poskakali v motorne čolne in se orpeli proti parniku. Sedila jim je policija, ki je preprečila nasilje. Opoldne so dijaki priredili na Markovem trgu protijugoslovanske demonstracije. Jugoslovanski konzulat je bil močno zastražen. Popoldne je parnik »Kosovo« zopet pristal k obali in pričel nalagati blago. V nedeljo bo parnik nadaljeval svojo pot. — Tako poročajo o incidentu večerni italijanski listi.

da ne nosi vlada nobene krivde. KDK je seveda zopet hotela žalostne dogodke, ki jih vsakdo obžaluje, izrabit za svoje čisto strankarske cilje, kar pa se ji seveda ne bo posrečilo. Da bi se preprečili nadaljnji izgrede, ki bi mogli v sedanjih resnih časih nevarno ogroziti naše odnose do Italije, sta se prepo-

vedala shoda KDK na Sušaku in v Osijeku. KDK porablja to za nov povod, da napada vlado in izjavlja, da bo razen notranjega ministra obtožila vso vlado. Vlada pa vztraja čvrsto in odločno na tem, da smer politike, ki je edino možna in ki jo ji nalagajo višji državni interesi, trdno ohrani.

40 demonstrantov obsojenih. Demonstranti, ki so bili aretirani ob priliki predsi- nočnih demonstracij, so se včeraj in danes zasliševali. Zasliševal jih je Acimović, šef belgrajske policije. Od demonstrantov, ki so večinoma delavci-komunisti, jih je bilo 40 obsojenih na zapor po 15 dni.

Dr. Korošec pri ranjenih orožnikih. Notranji minister g. dr. Anton Korošec je danes dopoldne obiskal ranjene orožnike v bolnici. Od orožnikov so 4 ranjeni težko, 11 pa lahko.

Uzunovič in Miletič pokorna

k Belgrad, 1. jun. (Tel. »Slov.«) Z večerajšnjim sklepom NRS-kluba, s katerim je ministrski predsednik Vukičević dobil zaupnico ogromne večine kluba, so se izjalovile vse nade, posebno nade KDK, ki jih je v to sejo polagala, češ da pomenja razcep stranke razkol vladne koalicije in padec vlade itd. Pokazalo pa se je, da ima Vukičević ogromno večino za seboj. Po izjavah je bilo nezadovoljnih največ 15, ki so glasovali proti zaupnici. Ako se vpoštevata, da je vladni predsednik zahteval to zaupnico brezpogojno, ne da bi se branil pred napadi, je jasno, da je to velik uspeh. Značilno je, da sta, kakor se je naknadno zvedelo, glavna voditelja radikalne opozicije v klubu Nikola Uzunovič in Krsta Miletič izjavila, da se pokoravata sklepu večine. Tako je za Vukičevića položaj popolnoma uvrščen in tudi razprava o sponenici, ki se je postavila na dnevni red za 8. junija, ne bo ničesar spremenila.

Demokrati za Vukičevića. Demokratski klub je danes dopoldne imel sejo, v kateri je, kakor včeraj jugoslovanski klub, sklenil, da izrazi ministrskemu predsedniku Vukičeviću zaupnico. Ta sklep DS kluba je zelo značilen.

Vukičević popolnoma trden. Ministrski predsednik g. Velja Vukičević je bil danes opoldne od 12 do 2 v dvoru. Po avdijenci je izjavil, da je bilo v klubu največ 10 do 11 poslancev, ki so glasovali proti zaupnici. Ta točka se je sedaj odstavila z dnevnega reda. Šest poslancev mu je brzojavno izrazilo svoje zaupanje. G. Vukičević je dejal, da je s tem izidom seje popolnoma zadovoljen.

Radičev ton votel in brez teže

Ž Zagreb, 1. jun. (Tel. »Slov.«) Današnji »Hrvat« piše o zadnjem postopanju opozicije in o tonu, ki ga je uvedel v narodno skupščino Stefan Radič ter pravi: To je prav napaden, neiskren in prostaški ton, ki bi ga najmanj smeli uvesti v belgrajsko skupščino prečani Hrvati, ki poudarjajo, da so bolj kulturni kakor Srbi. Toda Radičev ton je votel in brez teže, nima nobene moči, temveč je oduren in komičen. Njegov ton ne jači hrvatske politične borbe, temveč jo dela samo smešno in jo kompromitira.

Za spremembo urad. zakona

Split, 1. junija. Akcijski odbor uradnikov v Splitu objavlja: Septembra poteče pet let, odkar velja novi uradniški zakon. Ta zakon ni uradništvu dal tistega, kar je pričakovalo. Pač pa je njegovo stanje zelo poslabšalo. Zato zahteva uradništvo spremembo uradniškega zakona od 1. septembra 1923 v taki meri, da nam prinese popolno gospodarsko zavarovanje in moralno osvoboditev. Ker je narodna skupščina stalno zbrana, morajo naše organizacije takoj postaviti svoje zahteve. Skliče naj se skupščina, na kateri se bomo dogovorili o nadaljnjem delu. Ni dobro urejene države in ne naprednega naroda brez dobrega uradništva. Prve korake pričakujemo od našega kongresa, ki se bo sestal 4., 5. in 6. junija v Sarajevu.

Rašinu spomenik.

v Praga, 1. junija. (Tel. »Slov.«) Meseca junija bodo v Lavnu odkrili spomenik prvemu češkoslovakiškemu finančnemu ministru dr. Alojziju Rašinu, ki je bil l. 1923 umorjen. Pri odkritju bo govoril poslanec dr. Kramář.

v London, 1. junija. (Tel. »Slov.«) Radi umora stražnika sta bila na podlagi indicijskih dokazov obsojena na smrt morilca Braun in Kennedy, katera so danes v dveh londonskih jetnišnicah usmrtili.

NAŠA POMLAD!

Lakasti čevlji za vsako vreme in vsako priložnost

9845—60723

Dln 249-

dopoldne

6875—60598

Dln 229-

popoldne

5855—60371

Dln 229-

na večer

Barvasti čevlji za solnčne dneve

Dln 229-

9665—80406

Moderen čevlji za dame v drap barvi. Mehka usnjena podloga. Noga v tem čevlju izgleda vitka, hoja udobna.

Dln 229-

6645—20571

Eleganten čevlji iz svetlosivega mehkega usnja. Okusen okrasek vrhu čevlja daje istemu lepo lice.

Dln 229-

5645—80318

Izredno lep čevlji z bogatim luknjičastim okrasom. Svetla drap barva z visoko peto. Za izprehod najbolj priljubljen vzorec zapadnih dežel.

Čevlji za sport in izlete

Dln 249-

9635—40988

Na okvir šivani polčevlji iz finega boksa z nizkim podpetnikom, obrobljen z okusnim okrasom.

Dln 269-

9645—40062

Čevlji iz finega boksa z elastičnim gumičevim podplatom. Zelo primeren za daljše izlete.

Dln 249-

9645—40723

Novost pomladne sezone v svetli drap barvi. Okusni luknjičasti okrasek na vrhu in ob peti. Nizek podpetnik iz usnja.

Moški čevlji za vsako priložnost

Dln 269-

9937—60991

Črn na okvir šivani polčevlji z gumijevim vulkaniziranim podplatom. Primeren za vsakodnevno nošnjo in štrapač.

Dln 269-

9937—40992

Ta čevlji ima zelo okusen luknjičasti okrasek. Izdelan je iz fine teletine rujave barve.

Dln 299-

4937—40099

Polčevlji z gumijevim krep podplatom, zelo bogato okrašen. V črni ali rujavi barvi. Zelo udoben za hojo.

Dln 299-

9637—13795

Zelo eleganten na okvir šivani polčevlji v krasni češnjevordeči barvi. Primeren za vsako priliko.

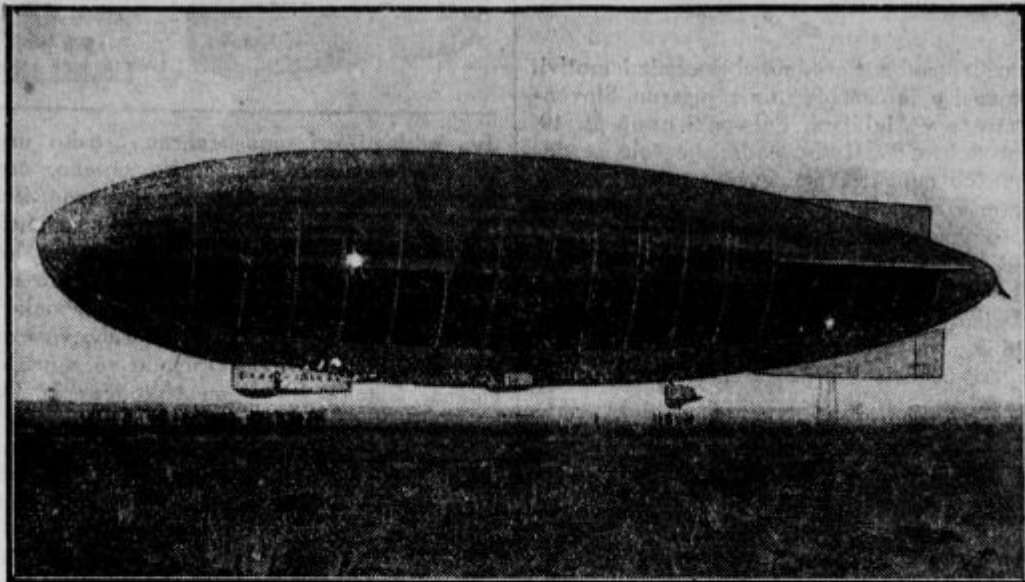
Nota

Sveč v slikač

General Nobile,

spoveljnik italijanske ekspedicije na Severni tečaj, ki se je najbrž ponesrečila.

Nobilov zrakoplov »Italia«,

ki je preletel v noči od 23. na 24. maja Severni tečaj, o katerem ni že 25. maja nobenih sledov več. Slutijo, da je izgubljen.

Voltaire,

znani franc. pisatelj in sovražnik krščanstva, čigar 150 letnico smrti so obhajali zad. sredo.

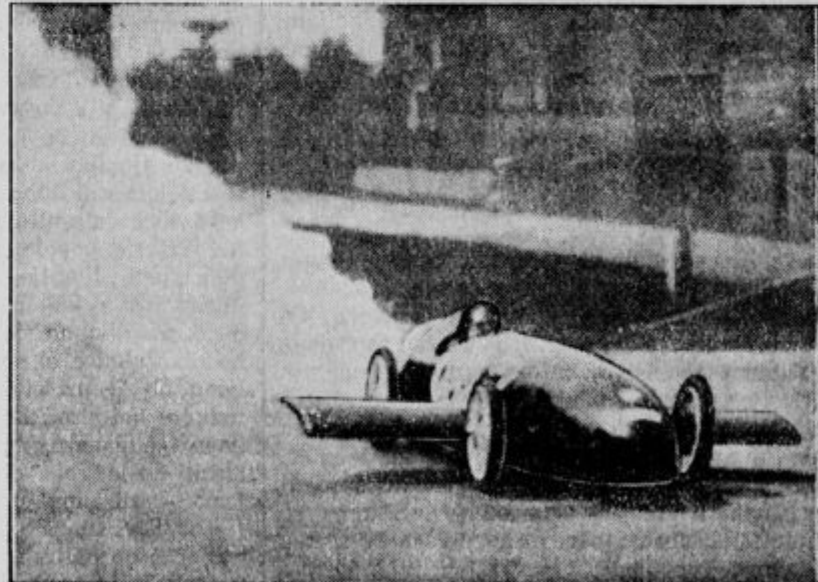
Nobilov zrakoplov »Italia« v Kingsburgu,

odkoder je poletel 23. maja na Severni tečaj; zrakoplov je lepo videti na levi.

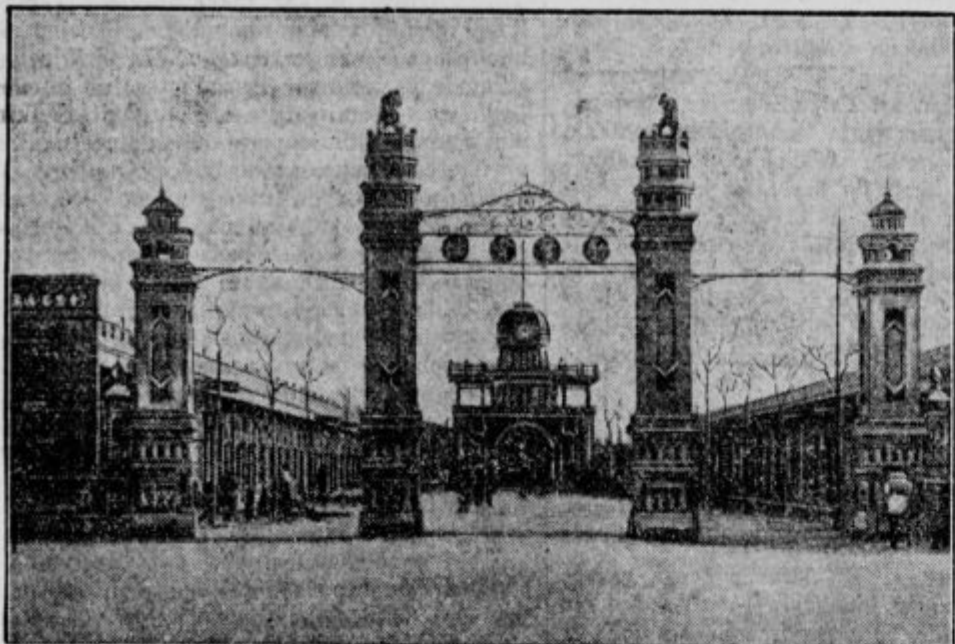
Miss Megan Lloyd George,

hčerka znanega voditelja angl. liberalcev, ki kandidira v angl. parlament in bo skoro gotovo tudi izvoljena.

Opelov raketni avto v teku,

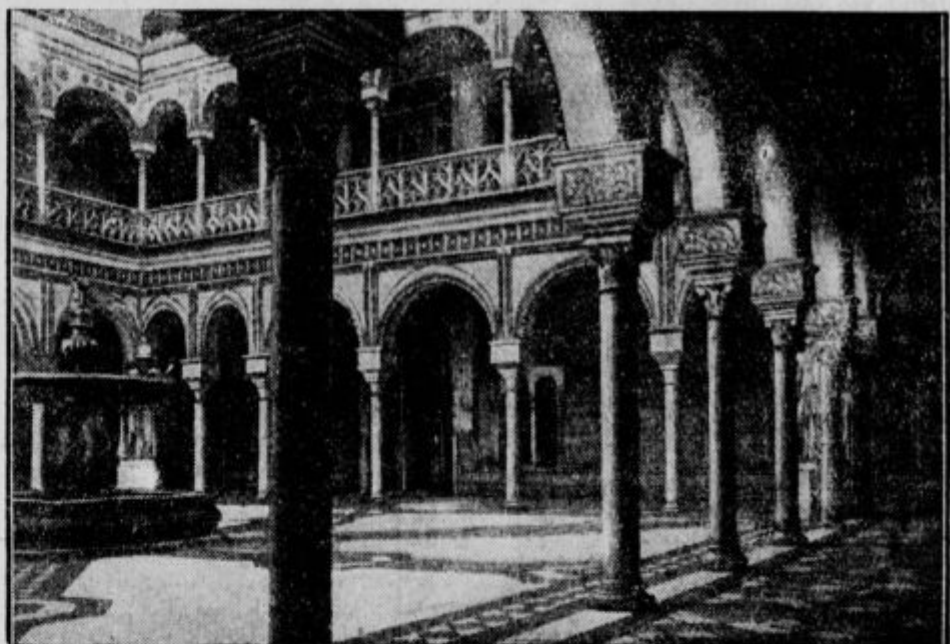
tozadavni poizkusi so se pred kratkim v Berlinu izborni obnesli in nova iznajdba vzbuja že danes največjo pozornost.

Starodavna vrata Ho-pej v Tienčinu,

ki tvori ključ do Pekinga in katerega že ogroža južnokitajska armada.

SLOVENE
JE NAŠ DNEVNIK
DOMOLJUB

Mojstrsko delo stare arhitekture:

dvorišče Pilatovo v Sevilji na Španskem.

E. V. Lucas:

Zanimiv razgovor.

Pozorišče — Viktorija kolodvor v Londonu. Vlak v Brighton je že prenapolnjen, čeravno je še trideset minut do odhoda. V kupeju, ki je bil za šest oseb, jih je sedelo deset, med temi dva oficirja, a sredi med njima mlado dekle, katero se skoraj ganiti ni moglo. Pod oknom kupeja pa je stala starejša ženska, ki je svojo mlado prijateljico spremila na vlak. Nič si nista vedeli povedati, vendar pa se ona zunaj ni mogla odtrgati, da bi odšla. Dekle ni moglo do okna, zato je govorilo z mesta, kjer je sedelo.

»Pazi in previdna bodi,« je dejala starejša.

»Bom,« je odvrnila mlajša.

Potekla je minuta, ne da bi kdo spregovoril, a stara je ves čas bulila skozi okno v notranjost kupeja.

»Je velika gnječa, kaj ne?« — »O ne, nič hudega,« je odvrnila mlada, dasi je komaj soplja.

»Vendar se mi zdi, da si zelo stisnjena.« Oficirja sta napravila neodkritosrečne poizkuse, da bi se nekoliko umaknila.

»O, saj nisem v drenju,« je odvrnila mlada.

Zopet je minula minuta.

»Dobro, da sva dosti zgodaj prišli,« pravi stara.

»Kaj ne!« — »Radovedna sem, ako se bo vlak ustavil v Croydonu.« — »Tudi jaz.« — »Najbrže ne.« — »Zdi se mi, da ta vlak tam ne obstane.«

Potekli sta dve minuti v popolnem molku. »Ali naj ti kupim časopis?« — »Ne, hvala.«

Nastal je zopet interval dveh minut.

Starejša je pogledala na uro, nato pa dejala: »Čas poteka, kmalu se boste odpeljali.« — »V kolikem času?« — »V dvajsetih minutah, ne, devetnajst in pol minute je še do odhoda.«

»Jaz bi bila vesela, če bi se že peljali.« — »Ampak, pazi nase.« — »Bom, bom.«

»Tu gre prodajalec časopisov, ali res ne maraš ničesar?« — »Ne, hvala lepa.«

»Radovedna sem, boš li videla Wilkinsona, ali ne.«

»Tudi jaz sem radovedna.« — »Ne pozabi izročiti mu moj pozdrav.« — »Ne bom pozabila.« — »Mogoče pa da ga ne boš videla.« — »Mogoče.«

V kupe se pririne še en oficir.

»Sedaj si pa stisnjena kot sardine v škatlji.«

»Skoraj da res tako,« je odvrnila mlada z nasmehom.

Zopet je poteklo par minut v molku.

»Gotovo bi bila že rada v Brightonu?«

»Kaj pa da.« — »Tam boš videla morje.«

»Da, morje.« — Ali imaš kaj sporočiti našim, katerih ni tu?«

»Ne, ničesar. Hvala za spremstvo.«

»To sem rada storila,« je odvrnila stara ter se nekoliko oddaljila od okna, kar je bilo sopotnikom v veliko olajšavo. Kmalu pa se je vrnila ter zopet pričela.

»Cel vlak je poln potnikov. Le kam gredo vsi?«

Vlak se je premaknil.

»Tako, zdaj pa greste. Pozdravi vse, ne pozabi!«

»Ne, ne bom pozabila.« — »In pa pazi se.«

»Bom pazila.«

Toda vlak še ni odpeljal ter se zopet ustavil.

»Še ne greste.« — »Ne.« — »Najbrže ni kaj v redu.«

Pogleda na zapestno uro. »Seveda ni, saj manjka še pet minut do odhoda.«

»Še toliko?«

»Da. Doma bom povedala, kako poln vlak je bil!«

»Le povej jim.«

Dve minuti zopet ni nihče črnil.

»Mnogo je potnikov, ki morajo stati.«

»Precej je takih,« je odgovorila mlada zdehaje.

»Dobro da sva zgodaj prišli.«

»Res, srečo sva imeli.«

Še ena minuta brez pogovora.

»Kaj bodo vsi ti ljudje, ki ne dobe prostora, počeli?«

»Tudi jaz sem radovedna,« je odvrnila mlada.

Še dve minuti obojestranskega molka.

Starejša zopet pogleda na uro. »Zdaj pa bo odhod vsak hip. Gotovo jih pozdravi!«

»Bom.«

»In pa pazi se.«

»Bom.«

»Varuj se, da se ne prehladiš.«

»Bom.«

»Že prav. Sedaj pa se peljete v resnici.«

Vlak je počasi vozil iz postaje in stara je korakala po peronu, mahala z roko, prikimala ter neprestano govorila.

»Vendar ne boš pozabila jih pozdraviti?«

»Ne bom. Z Bogom!«

»Z Bogom. Ali mi res nimaš ničesar naročiti,«

»Ne, ničesar. Hvala ti, ker si me spremila.«

Stara je morala sedaj že leteti, ako je hotela še videti v kupe. »To sem rada storila. Pozdravi jih in pazi nase! Z Bogom!«

»Z Bogom,« je odvrnila mlada in v slovo bi ji rada mahala z roko, a vsled gnječe se ni mogla niti ganiti. Sopotniki pa so se globoko oddahnili, ker je bilo prezanimivega pogovora vendar le konec.

(Iz angleščine prevel J. V.)

»Ali bi ti jokal, če bi umrla?«
»Prav gotovo ljuba moja! Saj veš, da za vsako malenkost jokam.«

Za vlado jim gre

Ko smo začeli polemiko o ratifikaciji netrnskih konvencij, smo glede ravnanja Radić-Pribičevićev opozicije rabili besedo demagogija. Razvoj dogodkov, zlasti po belgrajskih in ljubljanskih demonstracijah ter pisavi radićevskega in samostojno-demokratskega tiska nam je dokazal, da smo zadeli v živo. Borba proti netrnskim konvencijam je lahko načelnega značaja; pri naši opoziciji pa se je izkazalo, da je strogo strankarskega in radi le gole opozicije opozicijskega značaja!

Priznamo, da pri nas politična zrelost šele nastaja. Padla nam je v roko država, velika po obsegu, težka po trpljenju, katero naj upravlja narod sam, kakor ve in zna. Premalo časa traja to upravljanje, da bi nas prevlel resničen državljanski duh, da bi vsi vedeli, kaj bočemo z našo državo. Toda ta tolažba, da je bila italijanska masa do nastopa Mussolinija in fašizma ravno taka, da se tudi češkoslovaško ljudstvo še bojuje za državni etos, da imamo iste pojave celo pri visoko umsko izobraženem nemškem in številčno nad nami močnejšim poljskim narodom, da z eno besedo v političnem pojmovanju ne moremo postati čez noč Angleži, Francozi ali Amerikanci, ni dobro opravičilo. Čas je tu, resen po zunanje- in notranje-političnih nalogah, kujemo usodo Balkana in če hje, velja zlasti pri nas, da je napadna demokracija spodkopala več držav in narodov kot reakcijska aristokracija, oligarhija ali če hočete — diktatura. Obstojna namreč nevarnost, da se vprašanje: Kaj zahteva interes moje stranke? da brezpogojno prvenstvo in izginjejo skupni, vsem resnično političnim narodom lastni in prirojeni interesi. Začetek take demokracije je že v kali mrtvo rojeno dete, ki ne zagrebe samo sebe, ampak okužuje še življenje krog sebe.

Tako pojmovanje javnega življenja je demagogija; opazili smo jo v klasični luči pri naši opoziciji, ko je prišel na vrsto Nettuno in smo bili priča demonstracij. Nič ne rečemo: Pogodbe nam ne vlivajo ravno medu in mleka. Toda kritika, ki se je spravila nad vso našo zunanjo politiko in na netrnske konvencije še posebej, bi morala, če se hoče izkazati kot resna in vzgojevalni pravo javno mnenje, pokazati na vobče nedostatke. Zagovarjati n. pr. zvezo z Anglijo na škodo Franciji, če je to v njeni liniji; zagovarjati sovjetsko Rusijo na škodo Romunije, če misli, da je to realnejše; zagovarjati Nemčijo in škodo mali antanti, če je dokazano, da bi bila taka zveza boljša; ali zagovarjati Italijo, saj je sosed! Vobče: Resni politiki in kritiki bi morali govoriti in pisati resno! Isto velja za Nettuno. Toliko pisanja zoper! Ali pa smo že mislili od njih kake določbe, katere je odkloniti radi njihove vsebine; čuli, v čem so pravzaprav nevarne, kje bo prizadeta n. pr. Slovenija, kaj so sploh in kaj določajo? Nič tega! Govore in pišejo, samo da govore in pišejo!

Če je že ta način sam na sebi demagogija, je pa njeno pravo ozadje demagogija, ki zasluži ime sramote. Svetozar Pribičević je sam izjavil, da bi morala te pogodbe sprejeti vlada, v kateri bi bila zastopana tudi KDK. Torej: Sprejmite nas v vlado, pa bomo blagoslovili, kar smo do zadnjega trenutka proklinjali. Vse radi oblasti! Če pa ne sprejme vlada ponudbe, izrabimo položaj v strankarnem svetu! Kaj zato, če se vliva olje na natnjem svetu! Kaj zato, če se vliva olje na tisti italijanski ogenj, ki razširja po svetu fantazije, da hoče Jugoslavija vojno! Kaj zato, če se po nepotrebnem raztrja domače javno mnenje! Če nas ne sprejmete v vlado, naj vzame vse skupaj vrag!

Ta miselnost tvori bistveno ozadje tudi večine dosedanjih demonstracij. V Beogradu so nekateri samostojni demokrati hujskali iz ozadja belgrajsko mladino, izivali orožništvo, da so lažje blatili vlado in Korošce. V Ljubljani je bil sklican shod zoper fašizem, da so na njem od samostojnih demokratov vrinjeni kjuškači lahko nemoteno vpili: Dol s Korošcem! Dol z vlado! Oziroma, da so ljudje, ki so še vedno, kadar so bili v vladi, sedeli na bajonetih in z njimi vladali, ki so organizirali orjunaško strahovlado v Ljubljani, vpili zoper policijo, metali na njo kamenje in hujskali k upor do varnostne oblasti! Ljudje, ki so še do nedavna skrunili ime patriotizma, ki so si lastili Jugoslavijo za se, jemali si patent na njeno varstvo... Ljudje, ki pošiljajo na ulico mladino, da kliče: Hočemo vojno...

Prepričani smo, da bo naš slov. narod ostal trezen. Ravno v takih trenutkih, ko posegamo tudi sami v zunanjo politiko naše države, veljata treznost in hladen razum še posebej. Kdor poziva na vojno, naj zbere svoje ljudi in ti naj opravijo sami med seboj, kar imajo. Jugoslavija pa ne samo vojne, ampak kateregakoli močnejšega pretresljanja ne more pretrpeti. To je na dlani delavcu, kmetu, srednjemu stanu, je na dlani naši politiki, naši vladi in — tudi slovenskemu narodu. Zato upamo, da med nami še ni bilo demagogije, ki bi tako klavrno končala kot ta slednja pod Radić-Pribičevićevim žezlom!!

Nunčij pri Ducl.

Namestnik zunanjega ministra notranji minister Duca je danes v daljši avdijenci sprejel papeževga nuncija v Bukarešti msgr. Dolcija. Pri tej priliki sta se razgovarjala o novem kulturnem režimu v Romuniji.

Evropa naj reši Nobila

Berlin, 1. junija. Sprejemne svečanosti ta čas v Berlinu se mudečih polarnih letalcev Wilkina in Eyersona so se spremenile v izredna posvetovanja. Najmogočnejše države na zemlji se mobilizirajo za rešitev Nobila in njegovih tovarišev. Anglija naj da zrakoplov, Nemčija letala, Amerika letalo-matico »Patoca«. Vsi znameniti arktični raziskovalci se naprošajo. Vodstvo naj prevzame Fritjof Nansen, ki je svoje sodelovanje že obljubil. »Patoca« naj takoj odleti proti Tromsø, kjer naj počaka. Angleški zračni križar R 31 z 60.000 do 70.000 kbm. plina bo lahko vzel s seboj zadostno bencina. Njemu bo pripadla naloga iskati nadaljnjo pot, ki je manjšim letalom nevarna. Letala naj oskrbujejo pot na krajše razdalje. Vsa akcija naj se pospeši. Računa se, da se bo najkasneje v šestih dneh lahko začelo v Tromsø z akcijo.

v Milan, 1. jun. (Tel. »Slov.«) V Oslu je znani norveški polarni raziskovalec Nansen izjavil poročevalcu »Corriere della Sera«, da bo, če je »Italia« pristala na Spitzbergih, moštvo radi tamkajšnjih ugodnih vremenskih razmer moglo prej ali slej vrniti se v Kingsbay. Od

tako zvanega severozahodnega roba ali od Franc Jožefove dežele pa bi bila vrnitev brez tuje pomoči mnogo težavnejša. Nansen smatra, da bi bile nadaljnje ekspedicije na Spitzberge brez pomena. Zadržuje preiskava severovzhodnega roba in Franc Jožefove dežele. Celo, če bi se »Italia« ponesrečila in padla, ni treba misliti, da so vsi člani ekspedicije poginili. Posamezniki so morali ostati pri življenju. Po mnenju Nansena bi bilo še mogoče rešiti generala Nobila in njegove tovariše, pomožna ekspedicija pa bi morala delovati skrajno hitro in bi se ne smela bati ovir.

Amundsen je izjavil, da je pripravljen s pomočjo ekspedicije letal iskati »Italio«, ker se je najbogatejši milijarder Elsworths, ki potuje iz Amerike na Norveško, izjavil pripravljenega, da bi financiral to ekspedicijo.

Švedska vlada Nobilu na pomoč. Švedska vlada je naročila zrakoplovni upravi, da naj pripravi in odpremi dva hidroplana in en aeroplan, ki imajo odleteti na Spitzberge, da iščejo »Italio«.

—o—

Anglija protestirala v Rimu

v London, 1. jun. (Tel. »Slov.«) Nasproti poluradnim izjavam, ki označujejo italijansko-jugoslovanske difference kot malenkostne, poudarja »Daily Express« nevarnost krize. Angleška vlada je intervenirala v Rimu in v Beogradu, in svarila obe državi, naj ne pustita, da bi se zadeva zaostrila do skrajnosti. »Times« poroča iz Beograda, da četudi je na obeh straneh videti pripravljenost za mirno ureditev diferenc, so je vendar bati, da bi bila strast obeh narodov prevelika in da bo prišlo do eksplozije. V tem primeru bi bil mir na Balkanu zelo omejen.

Ni prav, da je Zader italijanski

v London, 1. jun. (Tel. »Slov.«) Uradnim krogom blizu stoječi »Evening Standard« ugotavlja na podlagi diplomatskih informacij, da je bila velika politična napaka, da se je dopustilo, da se je glavno mesto Dalmacije, ozemlje, do katerega Italija nima nobene pravice, dalo Italiji in s tem dala Italiji skakalna deska za italijanski imperializem in za njegove protijugoslovanske načrte. Postopanje z jugoslovanskimi manjšinami na italijanskem ozemlju je dalo Jugoslaviji povod za zblizanje z Nemčijo.

v London, 1. junija. (Tel. »Slov.«) »Daily Mail« poroča, da je italijanski ministrski predsednik Mussolini po belgrajskem poslaniku Bodreru poslal belgrajski vladi dve zelo ostri noti. V teh notah zahteva, da se kaznujejo vsi oni, ki so se udeležili protitalijanskih demonstracij, razen tega pa zahteva popolno materialno odškodnino. Jugoslovanska vlada je baje izrazila svoje obžalovanje, vendar pa se glasom poročil angleških listov italijanska vlada s tem ni zadovoljila.

Poincare še ni dokončal dela

v Pariz, 1. junija. (Tel. »Slov.«) Legislaturna perioda nove francoske poslanske zbornice se je danes otvorila z običajnim ceremonielom. Med bobnanjem je 81 letni starostni predsednik vstopil v sejno dvorano med špalirjem republikanskih garđ. Prisotna je bila vsa vlada. Briand se je prvič pokazal po svoji bolezn. Od 612 novih poslancev je manjkalo samo 6 komunistov in 2 alzacijska avtonomista, ki sta v zaporih. Starostni predsednik je imel govor, v katerem je poudarjal, da mora zbornica najvažnejša politična vprašanja obravnavati v duhu sporazuma, ker se samo s tem zagotovi uspešno delo v interesu države. Poudarjal je, da se je v prejšnji legislaturni periodi 9 finančnih ministrov zastojno trudilo za sanacijo, dokler ni končno Poincare napravil reda. Poincare pa svojega dela še ni končal, frank še ni stabiliziran, vojni dolgovi še niso urejeni, finančne obveznosti vojnih držav še niso ugotovljene. Zato se mora tudi zana-prej ohraniti mir med strankami. Francija, ki je bila v miru ravnotako edinstvena, kakor v vojni, lahko mirno gleda v bodočnost. Opazilo se je, da je bil govor starostnega predsednika tudi v onem delu, ki se je nanašal na

Italijanska nota — ultimatum?

v Praga, 1. junija. (Tel. »Slov.«) »Narodni listi« pišejo o italijanski noti Jugoslaviji, da spominja na znani ultimatum Avstro-Ogrske Srbiji. Ako zahteva Italija od Jugoslavije odškodnino, potem tudi Jugoslavija lahko zahteva od Italije isto.

Drugi češkoslovaški listi beležijo italijanske zahteve Jugoslaviji, v splošnem pa pristavljajo zelo previdne komentarje. »Češke Slovo« upa, da se bo oficijelnim krogom v Rimu in Beogradu posrečilo vplivati pomirjevalno, ker sta obe državi navezani druga na drugo.

Seja male antante ni odgodena

v Bukarešt, 1. junija. (Tel. »Slov.«) »Adevurul« piše: Vesti o odgoditvi zasedanja ministrov Male antante so popolnoma neresnične. Zastopnik odsotnega ministra za zunanje zadeve Duca je časnikarjem izjavil, da ni res, da ima minister za zunanje zadeve Titulescu odpotovati v Beograd, da se sestane z Marinkovičem. Titulescu bo imel v Zenevi ob zasedanju Sveta Društva narodov dovolj časa, da se z Marinkovičem in z Benešem dogovori o seji Male antante in bo tozadevno stopil v zvezo tudi Chamberlainom. Program zasedanja je določen sledeče:

1. Propaganda Madjarske za revizijo trianonske pogodbe in protikupe Male antante.
2. Kellogov protivojni pakt.
3. Odnosi med Italijo in Jugoslavijo po zadnjih dogodkih.

Poincarejeve zasluge, sprejet zelo hladno. To je pripisati temu, da je včerajšnji ministrski svet sklenil izvršiti rekonstrukcijo kabineta, ki ne ugaja posameznim strankam. Posebno je nezadovoljna skupina Marina, ki je nasproti kandidatu za predsednika Ferdinandu Boissonu, katerega podpira vlada, postavila protikandidata Franklina Bouillona.

Diamandi pri Poincareju. Ministrski predsednik Poincare je danes sprejel romunskega poslanika Diamandija. Smatra se, da je šlo pri tem za razgovor o vprašanju dolgov in o stabilizaciji leja.

Mesto Bluma - Vincenc Auriol

v Pariz, 1. jun. (Tel. »Slov.«) Socijalistični poslanci v francoski zbornici so imeli danes ustanovno sejo, na kateri so sprejeli resolucijo, s katero izrekajo dosedanjemu voditelju Francije Leonu Blumu, ki vsled intrig združenih nasprotnikov ni bil zopet izvoljen, zahvalo za zasluge za stranko. Za predsednika frakcije je bil soglasno izvoljen poslanec Vincenc Auriol, dočim je bil pooblaščen Ferdinand Bouisson, da kandidira za predsednika zbornice.

Tudi CSR ima raketni avto

v Praga, 1. jun. (Tel. »Slov.«) Češkoslovaški vojni minister Udržal je na zborovanju Masarykove letalske lige izjavil, da ni nobena tajnost, da se Češkoslovaška bavi s problemom raketnega avtomobila in raketnega letala. V zvezi s tem pišejo listi, da se v Pragi vrše poskusi z raketnim avtomobilom. Tega je izumil češkoslovaški inženjer Löwy iz Sil-leina, ki je delal na njem pet let. Januarja letošnjega leta je prišel v Prago in je v lastni delavnici izdelal model, ki je bil popolnoma izdelan 5. maja t. l. Drugega dne pa, ko se je hotel na njem prvič voziti, je zapazil, da so neznanci vlomili v delavnico in ukradli motor. To je inženjerja tako hudo zadelo, da se je onesvestil in so ga morali prepeljati v bolnišnico. Kraja je bila delo inozemskih vo-

jaških špijonov, ki so model neopaženo prenesli čez mejo. Löwy pa je zgradil nov model v neki praški strojni tovarni. Poskusna vožnja se vrši koncem tega tedna.

Molov dela na posojilu

v Sofija, 1. junija. (Tel. »Slov.«) Bolgarski finančni minister Molov se od včera nahaja v Zenevi, kamor je prišel iz Pariza. On hoče stopiti v stike s finančnim komitejem Društva narodov radi zvišanja posojila pri Društvu narodov od 4 in pol na 6 milijonov funtov. Razlika za 1 in pol milijona funtov bi se porabila izključno za obnovo po potresu razdejanih pokraj. V informiranih krogih se računa s tem, da se bo zvišanje posojila dovolilo, doznava pa se, da so pogajanja v Parizu zadela na težkoče. Namen pogajanj je bil ta, da se od glavne reparacijske komisije doseže oprostitev carinskih dohodkov, ki so zastavljeni za reparacije, da se potem porabijo kot jamstvo za novo posojilo.

Peking pred padcem

v Pariz, 1. junija. (Tel. »Slov.«) Kitajske južne narodne čete so z uspehom zavzele Paotingfu, 80 milj jugovzhodno od Pekinga ob železniški progi Peking—Hankav. Tudi Peking sam je v neposredni nevarnosti. Oblastva so že odredila vse priprave za izpraznitev, ker se pričakuje, da bodo nastali nemiri proti tujem, ko pridejo nacionalistične čete.

Kakor se poroča iz Tokia, so mandžurske roparske tolpe prekorale korejsko mejo in odvedle japonsko obmejno posadko, ki je štela 20 mož in 1 poročnika. Japonci so nato odredili zasedbo vsega obmejnega ozemlja in so povsod proglasili obsedno stanje. Kitajske oblasti so zahtevale, da se japonske čete umaknejo, in so se obvezale, da zajeto japonsko obmejno posadko izpustijo. Vsled tega dogodka se je položaj silno zaostril.

Po uradnih vesteh iz Pekinga bo mesto v 24 urah zasedeno po nacionalističnih četah. Cingcolin je še 30 km južno od Pekinga postavil čete, sam pa se nahaja v polnem umiku.

Ne vmešavajte v Trianon

v London, 1. jun. (Tel. »Slov.«) »Morning Post« naglašja z ozirom na obisk sina lorda Rothermera v Budimešti, da Anglija revizije trianonske pogodbe ne smatra za aktualno vprašanje, ker je posebno z ozirom na resni položaj na Balkanu nevarno raniti Anglijo.

Kaj je delal Beneš v Berlinu

v London, 1. junija. (Tel. »Slov.«) Češkoslovaški poslanik je izjavil, da so vsi komentari listov o razgovorih dr. Beneša z nemškimi državnim tajnikom Schubertom neosnovani. Dr. Beneš svojega dosedanjega znanega stališča glede vprašanja priključitve in ustanovitve carinske družbe nasledstvenih držav ni izpremenil v nobenem oziru.

Rusi v Londonu v preiskavi

v London, 1. junija. (Tel. »Slov.«) »Daily Mail« in »Daily Telegraph« poročata, da so angleške policijske oblasti odredile zelo ostre ukrepe proti Rusom, ki živijo v Angliji, ter proti ruskim bančnim podružnicam in sovjetskim trgovskim ekspozituram. Ugotovilo se je namreč, da so te bančne podružnice in ekspoziture po nalogu sovjetske vlade kupovale za angleške in irske komuniste orožje in streljivo.

Kri teče tudi v Moskvi

v Moskva, 1. jun. (Tel. »Slov.«) Pred delavsko zbornico je prišlo do male revolte. 5000 brezposelnih stavbnih delavcev, ki se niso dali več zavlačevati z obljubami, je nastopilo proti vojaštvu, pri čemer je bilo več vojakov deloma težko ranjenih.

Erich Wehbacher umrl.

v Celovec, 1. jun. (Tel. »Slov.«) Pri treningu za tekmo motornih vozil, ki se ima vršiti v nedeljo iz Celovca do Sv. Veita, je sloveči motorni vozelec Erich Wehbacher tako nesrečno padel, da si je dvakrat prelomil lobanjo in danes ponoči v celovski bolnišnici umrl.

ad Narodni list — — —

Borzna poročila

Dunaj. Podon.-savska-jadrana. 91.95, Zivno 113.50, Alpine 42.70, Leykam 9.95, Trbovlje 76.75, Gutmann 27.75, Mundus 195, Slavonija 1.54.

Dunaj. Devize: Beograd 12.5075, Kodanj 190.80, London 34.705, Milan 37.4475, New York 710.60, Pariz 27.98, Varšava 79.68. — Valute: dolarji 709, angleški funt 34.64, francoski frank 27.99, lira 37.48, dinar 12.445, češkoslov. krona 21.055.

Praga. Devize: Lira 177.34, Beograd 59.40, Pariz 133, London 164.80, New York 33.745.

Dinar. New York 176, Berlin 7.41, London 277.35.

Budimpešta (termin. borza). Tendence evrsta. Pšenica: okt. 30.56, 30.58, zaklj. 30.56—30.58, marec 32.58, 32.60, zaklj. 32.62—32.66; rž: okt. 26.18, 26.24, zaklj. 26.26—26.28, marec 28.04, 28.16, zaklj. 28.16—28.18; koruza: maj 1929: 24.90, 24.94, zaklj. 24.94—24.96, julij zaklj. 28.80—28.96.

Olimpijada v Amsterdamu.

Amsterdam, 1. junija. Današnja tekma med Italijo in Spanijo je ostala kljub podaljšanju neodločena z 1:1. Nadaljuje se v ponedeljek.

Dunajska vremenska napoved za soboto dne 2. junija: V južnih Alpah večinoma oblačno. Od časa do časa pride morda do neviht.

Izjava slov. kat. akad. dijaštva

Zaradi jasnosti v različnih govoricah in časopisnih objavah o razdržanju kat. akademikov o priliki včerajšnjega protestnega zborovanja slušateljev ljubljanske univerze izjavlja Akad. zveza v imenu vseh včlanjenih društev sledeče:

Res je, da ofi c i e l n o z naše strani na protestnem zborovanju ni nihče govoril, kakor je tudi res, da smo se zborovanja udeležili, da damo s tem izraza svojim čuvstvom ob trpljenju naših bratov in sester v zasedenem ozemlju, ko morajo prenašati vedno večja nasilja pod fašističnim režimom, kakor obsojamo vedno in povsod vsako nasilje in omejevanje svobode, ki že a priori ni v skladu z našimi katoliškimi idejami.

Izjavljamo pa tudi, da se ne damo in se pri tej nam sveti stvari tudi ne bomo dali zavesti od nikogar na nobena dnevna in šlagerska stranpota.

Dalje obveščamo javnost, da so člani odbora Sveta slušateljev ljublj. univerze na izredni seji 1. junija t. l. obsodili vse ekscese, ki so se dogajali od strani nediscipliniranih slušateljev.

Ljubljana, 1. junija 1928.

Akademsko zveza.

Maribor

□ Vsem društvom v Mariboru. Z današnjim dnem bomo začeli objavljati prireditve posameznih društev pod posebno rubriko »Prireditve in društvene vest«. Za objavo prvih 15 besed mora vsako društvo plačati 25 par, za vsako nadaljnjo besedo pa 30 Din. Zato naj posamezna društva dostavljajo odslej tovrstne novice upravitelstvu »Slovenca« v Mariboru, Koroska cesta 1, in tam vplačajo predpisani znesek.

□ Upravnik gledališča dr. Brenčič pojde. Kakor smo zvedeli iz dobro poučenih krogov, je že gotova stvar, da bo dr. Brenčič odstopil kot upravnik tukajšnjega gledališča in da se namestava vrni nazaj k policiji.

□ Netunske konvencije in Mariborčani. Prav zelo se zanimajo naši meščani za te prevažne konvencije. Priznati moramo, da so ljudje še zelo, zelo pametni navzlic publi demagogiji Radičevi in Pribičevići — saj vedo prav dobro, kakšen je v sedanjem trenutku položaj naše domovine. Naj kar gresta v vojno Radič in Pribičević kristavljajo Mariborčani k lahkomisljenemu lajanju samostojnih in radičevskih poslancev v parlamentu: »Vojno hočemo.« Pa pravijo še naši Mariborčani: »Seveda, oni si bodo doma pri peči hrbet greti — zato šuntajo na vojno.« Kar prisluskuje z ostrim ušesom njihovim razgovorom — posebno razgovorom naših delavcev, ki so pri tem najbolj prizadeti.

□ Mariborsko občino zastopa pri današnji otvoritvi ljubljanske velesojne g. podžupan dr. Lipold. — Na ustanovno skupščino Mestne zveze kraljevine SHS, ki se vrši 6. t. m. v Zagrebu, pa pojdejo kot delegata mariborske občine g. podžupan dr. Lipold in g. magistratni ravnatelj Alojz Köchler.

□ Policijska kronika. Dnevno poročilo drž. varnostne straže z dne 1. junija t. l. vsebuje eno aretacijo (radi suma tajne prostitucije) in 6 prijav (radi žaljenja Nj. v., napada na ulici, tajne prostitucije, slabega ravnanja z otrokom, petja in gostilni in cestno policijskega reda).

□ Skupil je pri pretepu 23letni mizarški pomočnik Novak Franc. Nasprotnik je zgrabil desko od ograje ter jo z vso močjo spustil nad Novakovo glavo. Poškodbe na glavi so precejšnje.

□ Tukajšnje gimnazije je okradel neznan ljubitelj prirodoslovnih ved, vse predmete, ki smo jih našli v včerajšnji notici »Zagonetni nahrbtnik«. Izkazalo pa se je še to, da manjka še šest knjig — Brehme: Tierleben — 1 mikroskop, dva daljnogleda ter poseben merilni aparat. Dolgoročni R. T. je gotovo omenjene predmete, ki se v peštrih zbirki pogrešajo, prodal po mestu ali okolici. Zato se vsi kupci pozivajo, da se takoj javijo pri tukajšnji policiji, ker se bo sicer proti njim uvedlo postopanje radi soudeležbe pri tatvini.

Tridesetletna izkušnja dokazuje, da so čaše in aparati znamke WECK za kuhanje najzanesljivejši in radi tega najcenejši. Tovarniška zaloga »WECK« pri trdki „FRUCTUS“, Ljubljana, Krekov trg 10/1. Na velesojmu paviljon »H 456«.

Ljubljanska gledališča

DRAMA.

Začetek ob 8 večer.

Sobota, 2. junija: Zaprtó.
Nedelja, 3. junija: FANNY, TETE, STRICI ITD. Izven.
Ponedeljek, 4. junija: HERMAN CELJSKI. Red A.
Torek, 5. junija: Zaprtó.

OPERA.

Začetek ob pol 8 večer.

Sobota, 2. junija: ZALJUBLJEN V TRI ORANŽE. Slavnostna predstava. Izven.
Nedelja, 3. junija: KNEGINJA CARDASA. Opereta. Izven.
Ponedeljek, 4. junija: Zaprtó.

Mariborsko gledališče

Sobota, 2. junija ob 20. uri: OTHELLO. Ab. A. Kuponi.
Nedelja, 3. junija ob 20. uri: JESENSKI MANE-VER. Znižane cene. Kuponi. Zadnjikrat.

Prireditve in društvene vesti

Vsaka objava pod tem naslovom se mora plačati in sicer prvih 15 besed po 25 par, vsaka nadaljnja beseda po 30 Din.

»Ljubljana« ima danes zvečer ob 8 skupno pevsko vajo. Zaradi jutrišnjega nastopa udeležba obvezna za vse. — Pevovodja.

Izlet na Rožnik priredi v nedeljo 3. junija delavstvo tobakne tovarne iz oddelka cigaret. Ob 10 sv. maša (p. dr. Gvido Rant).

Strokovno društvo javnih nameštencev in upokojencev kraljevine SHS v Ljubljani ima drevi svojo redno sejo. K polnoštevni udeležbi vlnudno vabljeni. — Predsednik.

Ruska Matica in ruska ljudska univerza. V soboto 2. junija t. l. se bo vršilo v balkonski dvo-

Celje

□ dr. Florin Valentin. V četrtek 31. maja ob 10 zvečer je po kratki bolezni izdihnil v celjski javni bolnici deželni sodnik svetnik celjskega okrajnega sodišča g. dr. Valentin Florin. Smrt odličnega sodnika je globoko užalostila vsakogar, kdorje imel kajkoli opraviti s tem blagim človekom. Bil je izvrsten pravnik, izredno ljub tovariš, po svojem temperamentu miren in ljudomil uradnik ter dober družinski oče in gospodar. Zapušča ženo in 4 otroke. Pokojni je bil rojen 17. februarja 1871 v Domžalah ter je bil sedaj posestnik lepe vile in še nekaterih objektov v Zavodni pri Celju.

□ Umrl je v celjski javni bolnici včeraj ob 2 po polnoči vpokojeni generalmajor Hubert pl. Gelinek. Pokojnik je bil rojen l. 1842 v Karlovčah v sedanji Češkoslovaški. V Celju je bival že od l. 1903, nazadnje v dr. Kalanovi hiši v Gregorčičevi ulici. Bil je obče znana osebnost v Celju.

□ Uradni dan Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Celju. Zbornica za TOI v Ljubljani opozarja vse interese, da se vrši prihodnji zbornični uradni dan za celjsko okrožje v torek dopoldne 5. junija t. l. v ravnateljski pisarni Javnega skladišča v Celju.

□ Cerele francis Celje priredi v nedeljo 3. junija izlet v Laško z namenom, da se poslovi od svojega dobrega prijatelja g. univ. prof. R. Martela, ki v kratkem zapusti našo državo. Odhod z mariborskim avtobusom od kavarne Evropa ob pol 3. Vožnja za osebo 10 Din.

□ Mag. pharm. pod ključem. Te dni je zagrebška policija poslala celjski darilo v osebi 22-letne Ivanke Koren, ki sedaj premišljuje svojo pestro preteklost v celjskih sodnih zapisih. Ivanke so v Zagrebu za dva dni zaprli, ker se je brez dovoljenja povrnila v prepovedani ji Zagreb. Med tem se je v Zagrebu zvedelo, da imajo z Ivanko tudi orožniki z Zidanega mosta neke račune, pa so jo poslali v Celje. Tu pa se je dognalo še več zanimivosti o Ivanki. Tako n. pr. je stanovala l. 1926 enkrat v hotelu »Triglav« v Sevnici skupno z neko Terezijo Vračar (ali Vračar?). V hotelu se je Ivanka zapisala kot magister pharmaciae, Terezija pa kot kontoristinja. V hotelu sta odnesli brez dovoljenja nekemu Rudolfu Keslerju: 1 malo budiko, 1 steklenico kolinske vode, 1 tubo kalodonta in 1 škatlo pudra. Kje sta hodili vse do 14. maja 1927, nam ni znano. Teda dne pa sta prišli v kopališče Rimske toplice kot gosta in sta uživali gostoljubje prijetnega zdravilišča do 5. junija l. l. Medtem sta se vozirali na vse strani in imeli prav različno družbo. Ko sta napravili pri kopališki upravi že kakih 2000 Din dolga na hrani, stanovanju in kopalih, sta jo pobrisali, upravi pa pustili v zastavo svojo prtljago. Ivanka se je zdravilišču predstavila kot laborantinja, dočim je Terezija obdržala še svoj prejšnji naslov kontoristinja. — Morda bo tekom preiskave Ivanka povedala še marsikaj zanimivega iz svojega življenja in tudi kaj o doslej neznanu kje se nahajajoči Tereziji.

Dopisi

Trbovlje

☆ Odhod v toplice. Bratovska skladnica bo poslala v soboto 2. junija v zdravljenje v Catežke toplice 18 rudarjev, med njimi tudi nekaj žen.

☆ Praznovanje pri rudniku. Rudarji zopet praznujejo, menda zato, ker ni naročil, v petek popoldne in v soboto ves dan.

* * *

Sv. Primož nad Kamnikom. Romarski shod pri Sv. Primožu nad Kamnikom bo letos v soboto dne 9. junija. Zjutraj ob 5 bo pridiga in več svetih maš. Na predvečer tudi pridiga in pete litanije z blagoslovom. Romarji bodo lahko prejeli tudi sveče zakramente.

Sport

Akademski sportni dan priredi dne 3. junija sportna reprezentanca slušateljev ljubljanske univerze. Spored obsega sledeče: V soboto 2. junija popoldne in v nedeljo dopoldne se vrši na igrišču Atene tennis-turnir za prvenstvo ljubljanske univerze; sodelujejo najboljši igralci ljubljane; popoldne ob 2 se vrši lankatletski meeting za prvenstvo ljublj. univerze. Prireditve bo zanimava, ker imata oba vodilna ljubljanska kluba v svojih vrstah mnogo akademikov, ki so stebri svojih klubov. Najzanimivejša pa bo nogometna tekma. Nastopita reprezentanci ljubljanske in zagrebške univerze. Zagrebčani nastopijo s postavo, ki je močnejša od zagrebške podvezne reprezentance — ker imajo v postavi tudi par Hajdukovcev. Zadnji prireditvi se vršita na igrišču ASK Primorje na Dunajski cesti. — Predprodaja vstopnic v trafiki ge. Severjeve v Selenburgovi ulici.

rani univerze predavanje g. dr. Nikolaja Preobraženskega o »Mariji Baškircevi in o njenih dnevnikih.« Začetek ob 19. Vstop prost.

Františkansko prosvetno društvo priredi jutri v nedeljo izlet v Črno. Odhod zjutraj ob trihtrt na 7 z glavnega kolodvora. Za prehrano naj si preskrbi vsak sam. Vabimo k obilni udeležbi.

Gasilno društvo Rudnik pri Ljubljani vabi v nedeljo 3. t. m. ob 8 popoldne na veselico na vrtu g. Jeršina v Rudniku. — Odbor.

Novo mesto. Občni zbor podružnice Kmetijske družbe za Slovenijo v Novem mestu se bo vršil dne 3. junija ob 9 dopoldan v prostorih podružnice.

Orel

Hrušiška srenja priredi v nedeljo dne 3. junija t. l. popoldansko javno prireditev pri Sv. Heleni na vrtu g. Zupančiča v Kamnici z jako pestrim sporedom. V slučaju slabega vremena se prireditve vrši naslednje nedeljo dne 10. junija. — Odbor.

Naše dijaštvo

Boreli Drevi ob 8 nam bo govoril g. dr. Marjan Dokler. — Tajnik.

Akademsko društvo jugoslovanskih tehnikov v Ljubljani poziva vse tehnike, da se ob priliki glavne skupščine »Združenja jugoslovanskih inženjerjev in arhitektov« udeležijo ofi c i e l n e g a sprejema gostov v soboto ob 8.12. glavne skupščine v nedeljo ob 9 in vseh drugih prireditvev ob tej priliki. — Odbor.

Cerkveni vestnik

Meščanska Marijina kongregacija pri sv. Jožetu ima v nedeljo 3. t. m. ob 7 zjutraj skupno sv. mašo in obhajilo, ob 11 pa svoj redni shod. Pol ure pred shodom je odborova seja

Polzvedovanja

V vestibulu Jugoslovanske tiskarne se je pozabila pletena jopica. Pošten najditelj se prosi, da jo vrne v upravo »Slovenca«.

Radio

Nedelja, 3. junija.

Zagreb: 20 Prenos iz opere: »Carmen« (Bilet). — Breslau: 20.30 Poljuden koncert. — Praga: 21 Iz Brna: Koncert. — Leipzig: 17 Koncert mandolinske orkestra; 19.30 Vesela glasba. — Stuttgart: 11.15 Kat. služba božja; 20.30 Solospevi, nato pester večer. — Bern: 16.30 Bach: H-mol maša; 20 Koncert Schubertove glasbe: Trio v B-duru — Orkestralna glasba. — Katowice: 19.30 Prenos iz poznanske opere. — Frankfurt: 20.30 Koncert. — Rim: 21.10 Instrumentalna glasba. — Langenberg: 16.30 Komorni koncert. Mozart: Godalni kvartet — Dvojak: Godalni kvartet, F-dur; 20.20 »Veseli kmetič, opereta (Fall). — Berlin: 18 Fantazije iz oper: Traviata (Verdi) — Mignon (Thomas); 20.30 Koncert glasbenih del G. Bizeta. Odlomki iz oper, operet in drugo. — Darenty: 21 Komorni koncert. — Dunaj: 16 Popold. koncert; 19.45 Komorni koncert godalnega kvarteta in solospevi. Burgstaller: Do-

Gospodarstvo

Pomen velesojm.

Danes se vrši slovesna otvoritev osmega ljubljanskega velesojm. Dejstvo, da se vrši v Ljubljani že osmič velesojm, je jasen dokaz, da je življenja zmogel, da je ustanova, ki se je držala v težkih časih za naše gospodarstvo in da se bo naravno držala še naprej in gotovo tudi nadalje izpopolnjevala. Saj lahko stalno računa na stotine razstavljajcev, ki prihite vsako leto, na stotine obiskovalcev, ki ne prihajajo blaga samo ogledovat, ampak tudi kupovat. Pesimisti, ki so svoj čas napovedovali opustitev velesojm, vidijo danes, da so se prevarili.

Danes si ni mogoče misliti, kakšna bi bila Ljubljana brez velesojm in da je Ljubljana znana tudi drugod, je v nemali meri tudi zasloga velesojm.

Za slovensko trgovino, obrt in industrijo je postal velesojm že neobhodno potreben. Ne gre samo za reprezentacijske stroške, velesojm je tudi za večino razstavljajcev materialen uspeh, v še večji meri pa propagandni. Če išče tuj trgovec zveze s Slovenijo, pa gre iskat naslove trdk v velesojmski katalog. Razstavljajčevo trdko in njegove predmete vidi dnevno za časa velesojm na tisoče obiskovalcev, katerim vsem ostane v spominu. To je gotovo eden najcenejših načinov propagande.

Velesojm pa ni samo mesto za propagando, ampak tudi za konkurenco. Tu se pokaže, kaj nudi lahko ena trdk v primeri z drugo in po kakšni ceni. Vsak razstavljajec more pokazati res samo dobro blago, kajti drugače vendar ne more na velesojm. Tako vplivajo vzgojno velesojm na naše producente in trgovce.

Vedno važnejši pa postaja velesojm tudi za naše obrtnike; naše obrtniške more nuditi po res ugodnih cenah izdelke najboljše kakovosti. Naj omenimo samo mizarstvo, ki že v majhnih začetkih daje izredno lepe izdelke. Mogoče ima ta panoga našega obrtništva najlepšo bodočnost in kakor vse kaže, je tukaj dana podlaga za razvoj naše industrije, ki se more razviti organsko le iz obrtništva in je tako res zmogljiva življenja. V tem oziru je delovanje velesojm neprecenljive važnosti in za našo obrt je postal velesojm nujno potreben, če se hoče res razmahniti. Zato moramo biti hvaležni upravi velesojm, da tako favorizira udeležbo obrtnikov kot razstavljajcev in s tem pomaga naši obrti, ki je te druge pomoči res potrebna.

Končno moramo vsekakor omeniti tudi pomen velesojm v propagandnem oziru. Tu lahko vidi vsa Slovenija in tujina, kaj že premore naša obrt in industrija, na drugi strani pa tudi, kaj še ne; vidi lahko, kaj se vse izdeluje že pri nas in na vvoz katerih predmetov iz inozemstva smo navezani. Mnogo je že narejenega, pa se več dela čaka naše podjetništvo.

Velesojm je vsakoletni pregled našega gospodarstva, v koliko je v teku 1 leta, ki pomeni lahko mnogo v gospodarskem življenju, napredovalo ter je jasen dokaz, kako znatna je naša obrt in industrija in da je v njih življenjska moč. Kljub vsem neprilikam naše gospodarstvo napreduje!

Spor med rudniki in državnimi železnicami. Kakor smo izvedeli, za mesec junij nekateri rudniki v državi niso dobili od državnih železnic nobenih naročil premoga. Statistika izkazuje, da 50% slovenske produkcije premoga jemljejo državne železnice (v prvih 3 mesecih t. l. je znašala celokupna oddaja premoga slovenskih rudnikov 475 tisoč ton, od tega so vzele železnice 239.000 ton, torej malo manj kot polovico). Po naših informacijah na pristojnih mestih je seveda pričakovati redukcij v obratovanju prizadetih rudnikov.

Obiskovalcem Ljubljanskega velesojm. — Uprava Ljubljanskega velesojm je tudi letos izdala kakor druga leta permanentno legitimacijo in sicer po 30 Din. Z njimi je združena udobnost polovične voznice pri potovanju na velesojm in na povratku. Pri odhodu postaji je treba kupiti celo vozno karto in istočasno dati žigosati legitimacijo. Velesojm obisk potrdi, na kar se da pri povratku žigosati na postajni blagajni v Ljubljani legitimacijo, vozni listek pa velja potem za brezplačno vožnjo nazaj. Zato pri prihodu v Ljubljano ne oddajte karte postajnemu vratarju, ampak jo dobro shranite. Legitimacija mora biti od imetnika lastno ročno podpisana. Legitimacije se daje v vseh večjih krajih po vsej državi, naroče se pa lahko z dopisnico tudi pri velesojmskem uradu. Za zdrava in počeni stanovanja v hotelih in privatno je preskrbljeno.

Fuzija v ameriški avtomobilni industriji. Iz Newyorka poročajo, da je sklenjena fuzija znanih trdk: Chrysler in Dodge; ta koncern bo le malo zaostajal za General Motors in Fordom.

Iz italijanske industrije. Tudi pri nas znana tvornica koles in motokiclov »S. A. Frerac«, je začela v plačilne težkoče; aktivna znašajo 9.7 napram pasivom v znesku 12.8 milj. lir. Sodišče je otvorilo predporavnalno postopanje.

Tudi v Sarajevu oblastna hranilnica. Iz Sarajeva poročajo, da namerava tamkašnji oblastni odbor po zgledu drugih oblasti osnovati svojo oblastno hranilnico.

Stanje hmeljskih nasadov na Češkem. Zatec, konec maja 1928. Stanje zgodaj obrezanih nasadov, katerih je približno 10%, je z ozirom na letošnje vremenske razmere, še precej zadovoljivo. Tu sem spadajo le drugoletni nasadi, ki se, kakor znano, vedno prvi obrežejo. Vsi drugi nasadi, to so vsi po Veliki noči obrezani, so pa slabi. Nadloga bolhaža je obča in tako silna, kakor že minlih 20 let ni bila. Obširni kraji v najboljših legah so po bolhažu tako napadeni, da so še celo golf. Poškodovanje po bolhažu je pospeševala še podnar-

urejuje najbolje prebavo, čisti zloddec in čreva sigurno pa prijetno. 1 omet v vsaki lekarni Din 4.—.

motožje — Cilj — Veselo in pobožno — Ast: O, modro, modro nebo — Gliere: Godal. kvartet A-dur — Čajkovskij: Godalni kvartet Es-mol; 20.30 »Edina noč«, opereta v 3 dej. (Stolz). — München: 17 Zabaven koncert; 20 »Španski slavec«, opereta v 3 dej. (Fall). — Milan: 21 »Turandot«, opera (Puccini).

malna temperatura, ki je tudi ovirala rastlino v rasti. Nekateri zgodaj obrezani nasadi so vsled nočnega mraza celo pozebli in se morajo izruvati. Obče je stanje hmeljskih nasadov prav slabotno in nezadovoljivo. — Zveza hmeljarskih društev.

Poljedelci rabijo stroje, ako hočejo naglo in varno spraviti žetev. Krupp-ovi stroji za žetev in košnjo spadajo med najboljše tovrstne stroje. Najnovejše tipe bodo razstavljene na DLG-potovalni razstavi v Lipskem in praktično preizkušeni. Noben poljedelec naj ne zamudi obiskati Kruppovega oddelka št. 30 v 4. vrsti, ki ga na daleč označuje zastava na visokem drog.

Dobave. Ravn. drž. žel., gradbeni oddelek, v Ljubljani sprejema do 8. t. m. ponudbe glede dobave 10.000 kg portland-cementa. — Drž. rudnik v Kalniku sprejema do 6. t. m. ponudbe glede dobave vijakov, matic in zakovic; do 14. t. m. glede dobave 10.000 kg jamskih tračnic; do 18. t. m. glede dobave pil. — Ravn. drž. rud. podjetij v Sarajevu sprejme do 20. t. m. ponudbe glede dobave 1 aparata za čiščenje cevi parnih kotlov. — Dne 20. t. m. se bo vršila pri obl. inspektoratu fin. kontrole v Ljubljani ofert. licitacija glede dobave službenih oblek, perila in obutve.

Borza

Dne 1. junija 1928.

DENAR.

Devizni tečaji so danes z izjemo Berlina, ki se je uvrstil, nazadovale. Promet je bil znaten zlasti v devizah Curih, Praga in Dunaj. Privatno blago je bilo samo v devizi Newyork, vso ostalo potrebo je krila Narodna banka.

Devizni tečaji na ljubljanski borzi

1. junija 1928.

	povpraš.	pon.	srednji	sr. 31. V.
Amsterdam	—	2293.75	—	—
Berlin	1358.75	1361.75	1360.25	1360.—
Budimpešta	991.40	993.40	992.90	—
Curih	1093.50	1096.50	1095.—	1095.—
Dunaj	798.20	801.20	799.70	799.95
London	277.06	277.86	277.46	277.47
Newyork	56.71	56.91	56.81	56.91
Pariz	222.75	224.75	223.75	223.75
Praga	168.10	168.90	168.50	168.50
Trst	299.30	299.50	—	—

Zagreb. Amsterdam 2290.50—2296.50, Berlin 1358.75—1361.75, Curih 1093.50—1096.50, Dunaj 798.20—801.20, London 277.06—277.86, Newyork 56.71—56.91, Pariz 223.75 bl., Praga 168.05—168.85, Trst 298.50—300.50.

Belgrad. Amsterdam 2290.7—2297.7, Berlin 1358.7—1361.7, Budimpešta 991.4—994.4, Curih 1093.50—1096.50, Dunaj 798.2—801.2, London 227.06 do 227.86, Newyork 56.71—56.91, Pariz 222.75 do 224.75, Praga 168.10—168.90, Trst 298.43—300.43, Solun 73.25—73.75.

Curih. Belgrad 9.1325, Berlin 124.19, Budimpešta 90.60, Bukarešt 3.20, Dunaj 73.01, London 25.335, Newyork 518.75, Pariz 20.42875, Praga 15.375, Trst 27.34, Solija 3.75, Varšava 58.20, Madrid 86.75.

Trst. Belgrad 33.42—33.45, Curih 365—375, Dunaj 262—272, London 82.67—82.69, Newyork 18.95—18.96, Pariz 74.76—74.78.

Praga. Devize: Lira 177.75, Belgrad 59.40, Pariz 193, London 164.75, Newyork 33.7475.

Dinar: Newyork 178, Berlin 7.42, London 277.25.

VREDNOSTNI PAPIRJI.

Tendence za državne papirje je neenotna. 7% inv. pos. in agrari se držijo, dočim je vojna škoda nestalna. Danes je zopet nekoliko čvrstejša. Med bančnimi papirji nadaljuje svoj dvig Prastrediona, med industrijskimi so se uvrstile Vevče na 108. Ljubljana. 7% invest. posoj. 91.5 den., Celjska 158 den., Ljublj. kreditna 128 den., Prastrediona 880 den., Kred. zavod 165—175, Vevče 105 den., Ruše 280—300, Stavbna 56 den., Sešir 105 den.

Zagreb. 7% invest. posoj. 92, agrari 56.50—57.50, vojna odškodnina 447.50—448.50, dec. 470, Hipo 58.50, Jugot 87, Prastrediona 877—890, Ljublj. kreditna 128 den., Sečerana 510—520, Drava 380—385, Slavonija 11.50, Trbovlje 530, Vevče 108.

Belgrad. Narodna banka 7100, vojna odškodnina 446, 446.50, 447 (2400), ult. jun. 450, 451, ult. jul. 456.50, 457 (1000), 7% invest. posoj. 90.50 do 91.75 (13.000).

Trst. Adria 194, Assicurazioni Generali 6855, Cosulich 204, Riunione adriatica A, B 3180, Triplicovich 239, Trž. Lloyd 557, Dalmatia 136, Oceanica 98.

BLAGO.

Ljubljana. Les: Testoni bukovki monte 23 fko vag. Sušak

Kaj je novega

Zborovanje inženjerjev Jugoslavije v Ljubljani

Danes jutraj pridejo v Ljubljano zastopniki inženjskega stanu v Ljubljano, kjer se vrši njihov kongres. Inženjski stan je stan dela in če kdo, potem morejo inženjerji s samozavestjo reči, da ravno oni s svojim delom mnogo, zelo mnogo prispevajo k skupni blaginji. Ob nastanku naše države so čakale inženjski stan težke naloge. Pomanjkanje dobrih prometnih sredstev, nerazvita industrija, neurejene zemljiške razmere, bogati, toda neizrabljeni zemeljski zakladi, vse to je čakalo ljudi, ki bi bili pripravljeni delati, predvsem delati. Mnogo se je že storilo in dosežen je bil lep napredek, če se ni vse, gotovo ni to krivda inženjerjev. Se mnogo ciljev je pred nami, le slutnja more obseči razvojne možnosti, ki nas čakajo. Inženjski stan pa ima pri nas visoko nalogo, da nas vodi, da je v prednji črti v borbi za lepšo, večjo bodočnost. Če bo treba delati pri zgradbi naše skupne domovine in pionirji napredka, katerih zastopnika zborujejo danes v Ljubljani, naj bodo prepričani, da se dobro zavedamo vsega, kar so naši domovini že dali in kar bo ta od njih še zahtevala. Slovenija in Ljubljana, ki jih danes sprejemata, jim kliče iskreno dobrodošlico ter topel, bratski pozdrav.

Glavna skupina delegatov prispe danes ob 8. uri 12 minut jutraj z belgrajskim brzovlakom v Ljubljano. Tukajšnji inženjerji jim pripravljajo na kolodvoru svečan sprejem. Vabimo občinstvo, da se sprejema udeleži. Gostje se nato udeležijo slovesne otvoritve ljubljanskega velesojma. Udeleženci kongresa iz Novega Sada so prišli v Ljubljano že snoči ob trideset na 9. Na kolodvoru so jih sprejeli zastopniki tukajšnjih inženjerjev. Skupno se udeležijo kongresa okrog 360 delegatov iz vse države. Popoldne si gostje ogledajo mestno klavnico. Ob 4. uri popoldne se vrši seja glavne odbora, ob pol šestih pa je v veliki kazinski dvorani slavnostno predavanje inž. Ranislava Avramoviča iz Beograda »O komercializaciji železnic«. K predavanju je vabljeno vse občinstvo. Zvečer se vrši v operi slavnostna predstava »Zaljubljen v tri oranžice«. V nedeljo ob 9. uri dopoldne se bo vršila v Kazini svečana seja v proslavo desetletnice osvojenosti in ujedinenja. Slavnostni govor bo imel predsednik inženjske organizacije inž. Ranislav Avramović. Nato se bo vršilo glavno zborovanje. Popoldne si bodo ogledali gostje pod vodstvom dr. Steleta in dr. Mesesnela zanimivosti mesta. Popoldne bodo zborovali posamezni odbori v Kazini, zvečer pa bo tam prijateljski sestanek. V ponedeljek se bo zborovanje v Kazini nadaljevalo. Popoldne si bodo gostje ogledali razne tovarne in tehnične tovarne v mestu in okolici, med drugim tudi radio-postajo v Domžalah. Gostje bodo obiskali tudi Golico, Bled, Celje, Maribor s Falom in Trbovlje. Zelim, da bi bilo bivanje dragih gostov v Sloveniji prijetno in da bi se prepričali, da je sloves o lepotah in zanimivostih Slovenije utemeljen.

Slovenska misijonarja Baraga in Knoblehar

Ki je ravnokar izšel. (Str. 68.)

Vsak Slovenec v mestu in na deželi naj kupi in bere to knjigo. Vsaka slovenska hiša naj jo ima na mizi. Lepe slike in predvsem zemljevidi krasijo knjigo. — Cena zelo skromna:

6 Din.

Naročite v bukvarnah ali pri Unio Cleri, Pred škofijo 4, Ljubljana.

KOLEDAR.

Sobota, 2. junija. Erazem, Marcelin, Evgenij.

ZGODOVINSKI DNEVI.

2. junija: 1335. je bil na Koroškem slovesno ustoličen Oton Veseli, prvi Habsburžan. — 1878. je bil dr. Nobiling izvršil atentat na nemškega cesarja Viljema I. Cesarja je zadelo 30 svinčenih zrn. — 1840. se je rodil angleški romanopisec Thomas Hardy. — 1850. se je rodil slikar Fritz A. v. Kaulbach. — 1846. se je rodil slovenski pisatelj Anton Kržič. — 1835. se je rodil papež Pij X. Sarto. — 1719. je Karel VI. proglasil Trst za svobodno luko.

★

★ Shod SLS. Jutri priredi poslanec Zebot v Jarenini javno zborovanje SLS, združeno z občinim zborom krajevne organizacije, ki se vrši po rani službi božji. Vabimo vse domačine in sosede!

★ Motoklub »Ljubljana« naznanja, da se je vsled deževja motociklistična dirka preložila na 10. junij t. l.

★ Razpis nagrad. Slovenska straža v Ljubljani razpisuje do 1. julija 1928 tri nagrade od 400, 500 in 600 Din za najboljše osnutke

za razglednice z narodno obrambnimi motivi. Natančnejše informacije daje pisarna Slovenske straže v Ljubljani, Poljanski nasip št. 10.

★ Šolske vesti. Gospodinske šole so dovoljene od ministrstva prosvete samostanskim sestram v Kamniku in Kranju. — Na meščanskih šolah se pouk konča 15. junija. Vpisovanje se vrši 29. in 30. junija. Končni izpiti bodo od 8. junija dalje, srednje šole in učiteljske od 9. junija. Pismeni zrelostni izpiti se vrše 9. julija. Na vidovdansko proslavo morajo priti vsi učenci. Po proslavi se jim razdele spričevala. — Ministrski odposlanci pri zrelostnih izpiti so: Fran Novák na III. drž. gimnaziji, dr. Nikolaj Radojčić, univerzitetni profesor, na učiteljskih v Ljubljani, dr. Milan Vidmar, univerzitetni profesor, na ženski realni gimnaziji, Alojzij Tavčar na realki, dr. Stanko Bevk na I. državni gimnaziji in dr. Karel Oswald, univerzitetni profesor, na II. drž. gimnaziji.

★ II. romanje na Sv. Višarje priredi Slovenska krščanska ženska zveza 4. in 5. avgusta t. l. Kdor se želi udeležiti tega romanja, naj sporoči svoj naslov in rojstno leto ter naj pošlje 40 Din za vizum in vozne stroške od državne meje do Žabnice na Prosvetno zvezo, Ljubljana, Miklošičeva cesta 5. Vožnja po naših železnicah bo polovična in sicer na vseh progah ljubljanskega ravnateljstva. Romanja se udeleži več duhovnov. Odhod iz Ljubljane bo 4. avgusta jutraj ob pol 8. uri. Prihod na Sv. Višarje popoldne ob 4. uri. Zvečer pridiga, pete litanije in procesija z lučkami okrog hriba kakor lansko leto. 5. avgusta ob 6. uri skupno sv. obhajilo in pridiga. Odhod iz Žabnice okrog 2. ure. Prihod v Ljubljano ob 7. uri. Romanja se udeleži lahko vsakdo. Vsi stroški za vizum, vožnjo iz Ljubljane tja in nazaj znašajo n. pr. 75 Din. Priglasiti se je treba do 1. julija. Priglasje sprejemajo tudi župni uradi po deželi.

★ Prvi kmetijski film v Ljubljani. Danes v soboto ob poltrem pop. in jutri v nedeljo ob enajstih se bo v Ljubljani v Kino Matica predvajal prvi kmetijski film, s katerim razpolaga Kmetijska družba. Predvajanje bo tolmačil družbeni ravnatelj inž. Lah. Film bo pokazal, kako se v drugih državah umno obdeluje zemlja z raznimi stroji in pravilno gnoji s hlevskimi gnojili. Posebno zanimiv bo pa razvoj rastlin, ki rastejo pred očmi gledalca. Ta film se je priredil zaradi tega ob času velesojma, da se kmetovalcem z dežele nudi prilika ogledati si to čudo moderne filmske industrije.

★ Strela je ubila v četrtek na Brezjah pri Tržiču posestnika p. d. Slamnika, ko je delal na polju. Zapušča več nepreskrbljenih otrok.

★ Državna hipotekarna banka sprejema od 1. junija 1928 pa do nadaljnjega rešitve Upravnega odbora prošnje za hipotekarna posojila samo v višini do Din 100.000.

★ Alkoholizem s svojo razširjenostjo in slabimi posledicami za duševni in telesni razvoj pri nas naravnost triumfira. Na vprašanja zdravstvenih oblasti v letu 1926, ali ima naše ljudstvo kake zdravju škodljive navade in katere, je navedlo izmed 60 okrožnih zdravnikov 36 kot najpogubnejšo navado — pijanje. — Protialkoholni oddelek na Stalni higijenski razstavi na Velesojmu v Ljubljani dovolj jasno priča, da je narod, ki se uda alkoholu, zapisan smrti.

★ Tržina v cerkvi. Dne 29. maja je v Preski v župni cerkvi ukradla neka ženska iz Dravlj in oltarni prt in lep roket. Ko so jo prijeli, so našli prt že razrezan in roketu so manjkale čipke in rokavi.

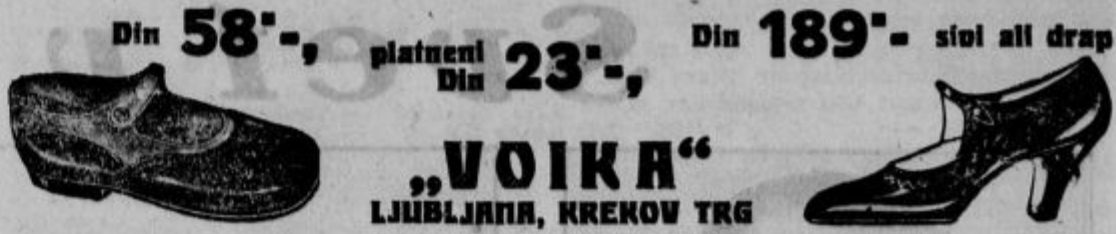
★ Licencovanje bikov v novomeškem okraju se je vršilo dne 22. maja za sodni okraj Žužemberk in dne 25. maja za sodni okraj Novomesto. Najboljši bikji so bili novomeški, potem žužemberški in najslabši v trebanjskem okraju. Licencovalna komisija je obstojala iz okr. živinozdravnika g. J. Stuparja, okr. kmet. referenta F. Malaska in zastopnikov sodnih okrajev in občin. Premije se niso delile, ker še ni bil vsa denar v to svrhu nakazan. Živinorejci, posebno pa bikorejci, bo potreba posvetiti še več pozornosti in vztrajnosti od strani živinorejcev.

★ Brežiški okraj. Naš okraj so letos že zopet obiskale strašne ujme. Cesar ni uničil spomladanski mraz, to je opustošila zadnji petek silna toča. Oblastni poslanec Josip Tratnik je opozoril na to nesrečo tako Belgrad kakor tudi Ljubljano in prosil za pomoč. Dobil je od povsod naročilo, da naj gg. župane prizadetih občin napoti do tega, da dajo nemudoma ceniti škodo in tozadavne cennitve odposljejo na oblastni odbor v Ljubljano. Gospodje župani se torej tem potom prosijo, da storijo takoj svojo dolžnost. Opozorjamo jih, da je potrebna dvojna cennitev, ena za odpis davka, druga za eventualno podporo.

★ Vlom na kmetih. Dne 23. maja so bili domači posestnika Antona Bogoviča v Ravnah pri Vidmu zaposleni z delom na polju, tako da je ostala hiša od 2 do 4 popoldne brez varuha. Ko so prišli domov, so zapazili, da so medtem vlomilci s silo razbili okno, šli v hišo in odnesli vse, kar jim je prišlo pod roke. Poleg gotovine nad 6000 Din so odnesli

Din 58'-.
platneni
Din 23'-.
„VOIKA“
LJUBLJANA, KREKOV TRG

Din 189'-.
sivi all drap

dve niklasti uri, eno srebrno žensko uro z zapestnico, možko in žensko obleko, čevlje in perilo, tako da znaša škoda okrog 10.000 Din. Vlom so osumljeni cigani, ki so imeli v tem času svoje taborišče pri brodu v Mrtvicah ob Savi, od koder so hodili preko Save na Štajersko stran in so domačini videli posamezne cigane v raznih vaseh videmske fars in tudi v Ravnah. Orožniki so zaprli dva cigana. Cigana sta člana Nikoličev iz Odra pri Veliki Gorici.

★ »Razgledove« nagrade. Rok za udeležbo pri zbiranju nagrad v znesku 50.000 Din se z ozirom na načrt, ki je objavljen v »Razgledu«, ki izide v ponedeljek, podaljša do 15. julija 1928. Kdor do izida te številke nima poravnave vsaj nekaj naročnine — ne dobi nobenega zvezka več!

★ Rop. V torek, dne 22. maja t. l., se je pripeljala Rozalija Lončar, kuharica iz Sv. Jurja o. j. ž., z osebnim vlakom iz Ljubljane ob 9 zvečer v Videm-Krško. Peš je šla s postaje Videm v Krško. Predno je prišla na savski most, ji je nenašoma nekdo od zadaj hotel potegniti iz rok ročno torbico. Ko se je ozrla, je zagledala moža. Inje postave, obritega obraza, starega okrog 25 let, ki je bil oblečen v sivo obleko s športno čepico. Klicala je na pomoč, vendar ji je ropar hitro iztrgal torbico z rok in zbežal s ceste v temo. S torbico je ropar odnesel nad 600 Din gotovine, 2 zlata prstana z rdečim in belim kamenom, ovratno veržico z obeski, srebrno zapestno žensko uro in nekaj drugih malenkosti. Lončarjeva je oskudovana za več kot 3000 Din. Za roparjem doslej še nobenega sledu.

V nedeljo, dne 3. junija ob 3. uri popoldne vsi brez izjeme na
„Čebelarstvo rajanje“
v hotel Tivoli. Kdor se želi iz srca razvedriti in prijetno zabavati, naj ne zamudi te prilike.

★ Edina ljubljanska zvonarna Strojnih tovarn in livarn v Ljubljani, prej Samasa, razstavi na letošnjem ljubljanskem velesojmu od 2. do 11. junija štiri zvonove skupne teže 2570 kg v sestavi D, Fis, A, H. Zastopnik zvonarne je vse dni na sejmišču.

★ Krasne dunajske otroške obleke od 34 Din dalje le pri Kristofli-Bužar, Stari trg.

★ Proti zaprtju in hemeroidom, motenju v želodcu in črevih, oteklini jeter in vranice, bolečinam v hrbtu in križu, je krasno sredstvo naravna »Franz-Josef«-grenčica, večkrat na dan zavžita. Zdravniške preizkušnje pri obolenjih spodnjih delov telesa so dožnale, da učinkuje »Franz-Josef« voda zanesljivo razkrajajoče in vselej milo odvajalno. Dobiva se v lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Ljubljana

NOČNA SLUŽBA LEKARN.

Nočno službo imata: Trnkoczy na Mestnem trgu in Ramor na Dunajski cesti.

○ Otvoritev VIII. mednarodnega vzorčnega velesojma v Ljubljani se vrši danes ob pol 10 dopoldne. Po pozdravnih besedah g. predsednika Bonača otvori velesojm g. minister za kmetijstvo Svetozar Stanković kot zastopnik vlade. Kralja bo zastopal komendant Dravske divizije g. general Nedič. Svečane otvoritve se udeležijo številni odlični zastopniki našega gospodarskega in kulturnega življenja ter zastopniki uradov. Nato se vrši ogled velesojma. Da se otvoritev ne zavleče, vljudno naprošamo vso vabljeno gospodo, da dosepe k otvoritvi pravočasno. Od pol 11 dopoldne naprej pa poslujejo že vse velesojmske blagajne in je vstop splošno dostopen vsemu občinstvu. Razstavljalci naj bodo vsaj do pol 9 jutraj že na sejmišču.

○ Razstavni prostori ljubljanskega velesojma v dnevih od 2. do 11. junija so odprti za promet in obisk dnevno od 8 jutraj do 7 zvečer nepretrgoma.

○ Velesojm je dostopen občinstvu danes od 11 dopoldne naprej.

○ Stanovanjski urad ljubljanskega velesojma uraduje od danes dalje v parmanenci na Glavnem kolodvoru v običajnih prostorih. — Stranke naj se v zadevi prenočišč za posetnike velesojma zglašajo v navedenem uradu in ne več na magistratu.

○ Državni osrednji zavod za žensko domačo obrt v Ljubljani priredi dne 2. do 11. junija 1928 velike propagandne razstave čipkarskih izdelkov in drugih ženskih ročnih del v svojih uradnih prostorih na Turjaškem trgu št. 4-I. Razstava je odprta vsak dan od 8 do 12 in od 14 do 18. Vstopnine ni.

○ Kinoodsek Prosvetne zveze proizvaja danes, jutri in pojutrašnjem v kinu »Dvor« filmsko predavanje o svetovni vojni. Predava akademik g. Hafner. Film nam slika najstrašnejše vojne grozote, kar jih zgodovina pozna. Sedem dni in sedem noči trajajoči bobneči ogenj na nemške postojanke ob Sommi, anarhina blokada centralnih sil, nemški poskus s podmorniki prodreti blokado, vsi ti strašni do-

godki iz svetovne vojne nam še enkrat stopijo pred oči. Film, ki roma po Evropi je najnovejše pacifiistično sredstvo, ki evropskim narodom molče, a z grozo kliče: pogledite vojne grozote in boje se novih. Film je izdelala nemška filmska družba Ufa in je v dveh delih. To je drugi del; prvi del se je pred par meseci tudi že v Ljubljani proizvajal.

○ Tombola na gradu 10. julija ob 3. Glavni dobitki: 1. šivalni stroj; 2. kuhinjska posoda iz aluminija; 3. blago za možko obleko. Seveda mnogo manjših dobitkov. Točila se bo izključno brezalkoholna pijača, delili se bodo zastojni prigrizki. Tombola se priredi v prid grajskim revežem in za opremo kapele. Srečke po 2 Din.

○ Posredovalnica in zavetišče za služkinje v Marijinem domu. S 1. junijem 1928 ima Poselska zveza svojo posredovalnico za služkinje v Marijinem domu (vhod Kotnikova ul. 8). Samo služkinje, ki iščejo službe pri tej posredovalnici, se sprejmejo v zavetišče Marijinega doma. Posredovalnica zelo zmerna. — Gospodinje in služkinje so prijazno opozorjene na posredovalnico Marijinega doma.

○ Okrasitev zmajskega mostu. Zmajski most je gotovo najlepši most v Ljubljani in ima poleg frančiškanskega mostu tudi največ prometa. Zadnja leta je bil precej zanemarjen, ob koncih mostu je rastle trava in plevel. Sedaj ga je dala mestna občina okrasiti. V kotih pri vsakem zčaju so zasadili palme in razno zelenje. Okrasitev je sicer malenkostna in je zahtevala le neznatne stroške, vendar pa se je lepota mostu in okolice s tem znatno povzdignila.

○ Pozor pred sleparjem! Po Ljubljani hodi po trgovinah neki možakar, ki se izdaja za zastopnika tvrdke »National« ter ponuja patente blagajne te tvrdke na prodaj in prevzema naročila za razna popravila. Može je tako oslepiti trgovca Viktorja Šobra na Sv. Jakoba trgu za 1250 Din kot aro za neke sestave dele blagajne, ki jih je Šober naročil. Ker bo slepar poskušal srečo morda tudi kje drugje, opozorjamo trgovce, naj bodo previdni.

○ Dvoboj in kar spada zraven. Tam v Rožni dolini, v tem romantičnem kraju, je bilo prejšnjo noč kaj živahno. Iz bližnje gostilne se je vsulo več gospodov srditih in okajanih, da se sami sebe ne bi spoznali. Blaženi, vinski napoj jih je prestavil daleč nazaj v viteške čase, tako, da sta bila dva najbolj gošpoda mnenja, da njunega medsebojnega spora in »globoko užaljene časti« ni mogoče rešiti in oprati drugače kot v »krvavem« dvoboju. Gospoda sicer nista nikaka viteza temveč solidna, realna trgovca, »kramarjac« bi rekel pan Pongovski, junak našega podlistka, toda dvoboj sta si napovedala prav po viteški šegi. Izbrala sta si sekundante, določila bližnji travnik za bojišče, eden od sekundantov pa je skočil hitro na svoj dom po morilno orožje. Ta čas sta oba dvobojevalca narekovala vsak svojemu prijatelju oporoko, ki jo je ta zapisal kar v notes. Ze se je vrnil sekundant in prinesel s seboj dve ogromni pištoli, da je enega od dvobojevalcev popadla že groza in bi gotovo kar pobegnil, če ne bi šlo kar za »čast«. Tako pa se je opogumil in prijel za morilno orožje. Pištoli sta se prekrizali, dvobojevalca obrnila in napravila tri korake drug od drugega, kakor je poveljeval sekundant: »Ena, dve, tri!« Dvobojevalca sta se sunkoma obrnila napela petelina in sprožila. — Skrt! škrt! Edini zvok, ki sta ga dali pištoli iz sebe. Razjarjena dvobojevalca sta napenjala pištoli, da je bilo joj in jima je že prišel liti pot raz čelo — ali kroglice ni bilo iz cevi. Ze sta mislila, da ju je sekundant potegnil, ali njegov obraz je bil skrajno resen in drugih tudi. Poskusila sta še enkrat — ena, dva, tri, — toda pištoli nista počili. Družba pa v smeh — navihani sekundant je prinesel dvobojevalcema dve starinski pištoli, ki služita njegovi sobi le v okras na steni, že davno pa ni nikjer več dobiti streliva zanje. Junaška dvobojevalca seveda nista mogla streljati iz praznih pištol. Obljubila pa sta si, da se še vidita in sta si napovedala dvoboj za prihodnjič in sicer s sabljami, kajti potem ju ne bo mogel nihče potegniti za nos. Nameravani dvoboj se bo tudi vršil, če si ne bosta oba srdita gospoda dotedaj ohladila svojo vročo kri in se — streznila.

○ Obleke kemično čistijo, barva, plisira in lika tovarna Jos. Reich. 3228

6 Za čas velesojma **6**
se priporoča
staroznana restavracija
„Pri šestici“
(„Pri zeksarju“)
6 v Ljubljani. **6**

»Jutri poteče 30 let, odkar sva se poročila.
Ali naj zakoljem purana?«
»Kaj pa more on za to...«

Konjak čistiljive starosti

Najstarejša angleška vinska trdka Hampton in sinovi v Spinfeldu je dala te dni na korist nekega človekoljubnega društva zdržati večje število steklenic nad sto let starega konjaka. Najvišjo ceno so dosegle tri steklenice »Armand de Grace« iz leta 1789.; grozdje, iz katerega je bil napravljen ta konjak, je zrastle v vinogradu, ki je bil do velike revolucije last škofov v Angouleme-u. Vsaka steklenica je pa vrgla 480 mark. Dalje so bile zastopane še znanke »Roi de Rome« iz leta 1811., rojstnega leta Napoleonovega sina; »Cognac des Tuileries« iz leta 1818. in drugi.

Nikdar ne boste obzalo ali

da ste si omislili najboljši
šivalni stroj
Gritzner in Adler
in kolo.
V najkrajših opremljenih v zalogi samo pri
Jos. Petelincu
Ljubljana, blizu Prešernovega spomenika.
15 letna garancija. Pouk-voženja brezplačen.

Išče se trgovski drug **KOMPANJON.**

Renomirana, specialna tehniška trgovina v Zagrebu, ki vspešno deluje tudi v največji stagnaciji v celi državi, s stalnimi in sigurnimi odjemalci, išče za povečanje in razširjenje delovanja, marljivega solidnega druga z osebnim sodelovanjem z gotovino 20% do 250.000 dinarjev. Ponudbe z navedbo dosežanj dela delovanja pod »Soliden 16.432« na »Publicitas«, Zagreb, Gunduličeva 11. Tajnost zajamčena.

L. Mikuš - Ljubljana
priporoča svojo zalogo dežnikov,
solčnikov in sprehajalnih palic
Popravila točno in solidno

PRIPOROČAMO VAM,
da si naročite

„Puch“ kolo

ki je najboljše!

Dobi se po solidni ceni in
tudi na obroke le pri trvdki

IGN. VOK

Ljubljana, Tavčarjeva ulica 7.

POZOR!

Trgovci

POZOR!

Radi pomanjkanja trgovskih prostorov sem priporočam, opustiti delno svojo bogato zalogo raznega galanterijskega in kratkega blaga na debelo; valed tega odprodajam razno blago po znižanih cenah.

OSVALD DOBEIC

Veletrgovina galanterije in pletenin
LJUBLJANA, Pred Školijo 15

Edini pristni

malinovec

limonov sok, oranžni sok
in sadne

marmelade

priporoča trvdka

Srečko Potnik in drug

parna destilacija esenc, eteričnih
proizvodov, eterov ter izdelovanje
sadnih sokov in marmelad

Ljubljana, Metelkova 13

Telefon 2110

Raznovrstne **okrasne letvice** Vam nudim:

Specialna izdelovalnica okrasnih letvic
IVAN DOVŽAN, Ljubljana VII.
Na Ljublj. veleostojmu pav. 2-37. Zahtevajte vzorce in cenike

Zahvala

Za mnogoštevilne izraze iskrenega sočutja ob
priliki prerane smrti našega nadvse ljubljene
brata, strica in svaka, gospoda

DOMINIKA SKRDLE

viš. inšpektorja drž. žel. v pok.

za poklonjeno krasno cvetje in vence, se vsem najtopleje zahvaljujem. — Posebno zahvalo pa smo dolžni gg. pevcom in godbi »Stoge« za v srce segajoče žalostinke in končno vsem številnim kolegom, prijateljem in znancom za nadvse častne spremstvo na njegovi zadnji poti. — Sv. maša zadušnica se bo darovala v ponedeljek 4. jun. ob 1/8 zjutraj v cerkvi sv. Petra.
V Ljubljani, dne 1. junija 1928.

Žalujoči ostali.

Ni zdravja brez dobre prebave!

Čutite li pritisk in napetost v želodcu po
jedi ali kislil okus v ustih? Tipte li na trde-
vratnem zaprtju, omotici ali pomanjkanju
spanja? Ali Vas muči glavobol, bolečine v
želodcu ali slabost? Morda imate izpuščaje
na koži, nastale valed slabe prebave! Pre-
pričajte se tudi Vi, da preizkušena zdra-
vilna specialiteta FIGOL-likir urejuje
prebavo in Vam vrača zdravje. FIGOL
proizvaja in ga po povzetju razpošilja z
navodilom o uporabi.

LEKARNA dr. Z. SEMELIČ DUBROVNIK 2

Izvirni zabojček
s 3 steklenicami z ovojno in poštnino
Din 105.—, 8 stekl. Din 245.—, 1 stekl. Din 40.—.

Mnogobrojne zahvale nam
dohajajo vsak dan o uspeš-
nem učinkovanju FIGOL-a

Direkcija državnih železnic v Sarajevu.

Dir. št. 14.475/28.

Natečaj

Gradbeni oddelek direkcije državnih
železnic v Sarajevu razpisuje ta natečaj za
popolnjenje izpraznjenega mesta

nadzornika mostov

s sedežem v Sarajevu s prejemki v smislu
zakona o državnem prometnem osobju.

Splošni pogoji za nameščenje so:

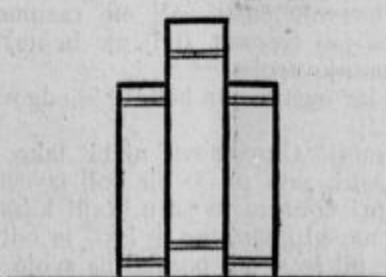
1. Da je prosilec državljani kraljevine
Srbov, Hrvatov in Slovencev.
2. Da ni mlajši od 25 in ne starejši od
35 let.
3. Da je dovršil osnovno šolo in obrt-
niško ter da se je izučil kovaškega ali klju-
čavničarskega obrta, ali pa dovršil 4 raz-
rede kake srednje šole in se priučil kate-
rega navednih obrtov.
4. Da se more izkazati z najmanj dve-
letnim uspešnim delom v kaki tovarni že-
leznihi mostov in sicer kot mojster-monter
in da je bil vodja skupine pri montaži naj-
manj dveh železnih konstrukcij.
5. Da je zadostil vojni dolžnosti.
6. Da je telesno in moralno sposoben
za izvrševanje eksekutivne železniške služ-
be kakor tudi, da ne bolega na vrtočlavič
(to treba dokazati s potrdilom železniškega
zdravnika).

Lastnoročno pisane prošnje z vsemi
potrebniimi dokumenti morajo prosilci
predložiti direkciji državnih železnic Sara-
jevo, gradbenemu oddelku, najkasneje do
30. junija 1928 do 12. ure.

Sarajevo, 25. maja 1928.

DIREKTOR.

SALDA-KONTE
STRACE - JOURNALE
ŠOLSKE ZVEZKE - MAPE
ODJEMALNE KNJIZICE
RISALNE BLOKE
ITD.

NUDI PO IZREDNO UGODNIH CENAH

KNJIGOVEZNICA
K. T. D.

V LJUBLJANI
KOPITARJEVA ULICA 6
II. NADSTROPJE

Pozor!

P. n.

Dovoljujem si cenj. občinstvu vljudno sporočiti, da sem otvoril
v Ljubljani, Komenskega ulica 36, svojo pisarno, ki se bo pečala s
agenturnimi in komisijiskimi posli vseh vrst, nadalje s raznimi infor-
macijami, preskrbo raznih trgovskih naslovov, posojil, inkasom i. t. d.
Za naklonjenost se cenj. občinstvu najljubneje priporočam in
beletim

s odličnim spoštovanjem
Josip Turnar.

Pozor!

Večja vinska trgovina v Jugoslaviji išče za takojšnji nastop
prvovrstnega

kletarja

Prosilec mora dokazati, da je dovršil z dobrim uspehom kako
kletarsko šolo, da je že dalj časa praktično izvrševal kletar-
stvo, razumeti se mora tudi na razna vina in nakupe. Ponudbe
na upravo lista pod »Kletar«.

Mlekarska zadruga na Vrhniki

r. z. z. o. z.

Največje in najmoderneje podjetje te vrste v naši
državi. Proizvaja polnomastni ementalški sir v
hlebih po 80—90 kg, dalje II. vrste (polemental-
ski) sir v hlebih po 25—35 kg in trapistovski
sir v malih hlebih. — Veletrgovci znaten popust.

Solidna postrežba!

Najnižje cene!

Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani

priporoča:

- Adam dr. Karl, Christus unser Bruder. 129 str. Vez. 26 Din.
Brey H., Von ewiger Liebe. Eucharistische Gedanken. 184 str.
Vez. 54 Din.
Dirks C. J., Zu Jesu Füßen. Betrachtungen über Leben, Lei-
den und Verherrlichung unseres Herrn Jesu Christus.
7 zvezkov po 49 Din (vez.).
Drexel A., Jesus und die Seele. 96 str. Nevez. 11 Din.
Gruber P. D., Praktische Herz-Jesu-Verehrung. Zwölf Vor-
träge für die ersten Freitage oder Sonntage im Monat.
98 str. Vezano 45 Din.
Haendly P. A., Religiöse Zeitgedanken. Gott-Christus. 92 str.
Nevezano 27 Din.
Lippert P. S. J., Der Menschensohn. Bilder aus dem Seelen-
leben Jesu. 232 str. Vez. 49 Din.
Lucas J., Die Reichtümer des göttlichen Herzens Jesu. 428 str.
Vezano 80 Din.
Mateo P., Hin zum König der Liebe. 307 str. Vez. 60 Din.
Morganti P., Der Heiland und sein Priester. (»Sic ergo vos
orabit«.) Vertrauliche Unterredungen in Geist und Spra-
che der Heiligen Schrift. 592 str. 2 zvezka vez. 225 Din.
Pascher J., Das Herz des Königs. Briefe über die Herz-Jesu-
Litanei. 192 str. Vezano 68 Din.
Pitynek A., Am Herzen Jesu. 33 zeitgemässe, volkstümliche
Herz-Jesu-Lesungen. 280 str. Vezano 70 Din.
Reatz August, Jesus Christus. Sein Leben, seine Lehre und
sein Werk. 395 str. Vez. 150 Din.
Röttig J., Der Rasttag am Herzen Jesu. Anleitung zur monat-
lichen Geistesammlung. 149 str. Vez. 28 Din.
Sasse P. N., Am Herzen Jesu. Zehn Predigten über das Gebet:
»Seele Christi, heilige mich!« 78 str. Vez. 35 Din.
Scharsch P. S., Gotteswege in der Seele. Mahnworte zum Le-
ben in Gott. 189 str. Vez. 34 Din 50 par.
Schenz Dr. A., Jesus und Wir. Im Spiegel des Kirchenjahres.
Kleine Exhorten für die Sonntage und Festtage des Herrn,
welche sich leicht zu erspriesslichen Predigten bzw. Be-
trachtungen erweitern lassen. 136 str. Nevez. 37 Din.
Scheuer Mutter M. R., Freudenflämmchen. 213 str. Vez. 48 D.
Ströbele G., Das Haus in der Sonne des göttlichen Herzens.
Rettet die Familie! 137 str. Vez. 75 Din.
Wilms P. H., Der Königsname Jesus. Erwägungen zu den An-
rufungen der Litanei vom süßen Namen Jesu. 283 str.
Vezano 59 Din.
Zierler P. P. B., Predigten über das allerheiligste Sakrament
des Altars. 4 zvezki. Nevez. po 25 Din.

Lubasova harmonika pride na Velesejem

Paviljon »H« koja št. 458—462
Paviljon »H« koja št. 510—512
Ker razširja naša konkurenca
neresnične vesti o naši trvdki,
je v Vašem lastnem interesu, da
se prepričate o kakovosti

SVETOVNOZNANE

LUBAS-HARMONIKE

Lubas-harmonika je prvovrstna v kakovosti
Lubas-harmonika ne more nihče izvirno ponarejati
Lubas-harmonika igrajo na celem svetu
Lubas-harmonika zajamčeno 2 polni leti
Lubas-harmonika je že 50 let najboljša
Lubas-harmonika je čudovito poceni in sicer:

Št. 500 „Apolo“	2 vrstna, 2 krat vglazena	Din 600—
509 „Musika“	2 „ 2 „	800—
512 „Harmonie“	3 „ 2 „	1200—
515 „Princes“	3 „ 2 „	1600—
519 „Kraljica“	3 „ 3 „	1800—
523 „Sirene“	4 „ 2 „	1950—
527 „Ljubček“	4 „ 3 „	2100—

Nobenih drugih stroškov! Od tovarne v Celovcu 10% ceneje! Te
cene veljajo le za Ljubljanski velesejem! S temi cenami in to
dobro kakovostjo kupite le pri

FRANC LUBAS & SOHN

Harmonika-Erzeugung **KLAGENFURT, Österreich**
Lastni zastopniki in založništva v: Severni Ameriki, Južni Ameriki,
Franciji, Belgiji, Nizozemski in Nemčiji.

Sveta življenje in vrvenje

Kaj je s Poljšakovim sredstvom?

Slovensko zdravniško društvo v Ljubljani je na svojem zadnjem mesečnem zborovanju v Ljubljani razpravljalo tudi o sredstvu, ki ga je g. Poljšak iznašel proti raku in o katerem trdi, da raka popolnoma ozdravi. Predsednik zdravniškega društva g. dr. Fran Derganc je podal strokovno mnenje, v katerem se ugotavlja:

Da se zdravniki doslej niso oglašili, odgovarja njih tradicionalnemu stališču, da ohranijo toliko časa čakajoče stališče, dokler se kako novo zdravilo ali nova metoda znanstveno ne preišče in preizkusi. Zgodovina zdravniške znanosti uči, da je marsikaj dobrega odkril zdravi ljudski ali lajški instinkt. Zato si zdravniki ne domišljujejo, da je zdravstveni napredek vezan izključno na oficijelne zastopnike zdravstva, ampak v seštelj sprejmejo vsak napredek, pa naj pride od koderkoli ter ga vedno presojajo po edino veljavnem merilu, po koristi bolnika. Vedno in povsod mora odločevati samo korist bolnika, kakor stoji napisano na pročelju velikih bolnišnic: *salus aegroti suprema lex* (blagor bolnika je največji zakon). Korist bolnika je tudi prvi in najvišji motiv zdravniškega poklica, kateremu je izročilo človeštvo, brigo za najdražje, kar ima, brigo za ljudsko zdravje. Ljudsko zdravje, to je prva in glavna skrb vsakega zdravnika, zasebni ekonomski interesi prihajajo šele v drugi vrsti v poštev. Vneta skrb, resnično usmiljenje do trpečega bolnika pa se predvsem izraža v tem, da se zdravnik za svoj poklic vestno pripravi z dolgotrajno predizobrazbo in prakso, da se v vsakem primeru preimisljeno potruditi, da bolniku vsaj ne škoduje. Primurno nocero (prvo je: ne škodovati) je drugi vrhovni zakon zdravniškega stanu. Škodovati pa more na dva načina, da predpiše napako zdravilo ali pa po malomarnosti ne začne zdraviti o pravem času, ko bolezen ni še postala neozdravljiva. Metoda zdravniške znanosti obstoji v tem, da se v iznajdbi novih zdravil in metod noben zdravnik ne smatra za edino merodajnega in odločilnega, ampak da po principu znanstvenega sodelovanja vsako iznajdbo izroči kritiki, preizkusu, verifikaciji tovarišev strokovnjakov. Odločilno besedo ima strokovna komisija. Kako vestno in kritično postopajo zdravniki pri iskanju novih zdravil, najbolje dokazuje novo zdravilo proti tuberkulozi (B. C. G.), ki ga je iznašel leta 1921. slavni pariški učenjak in bakteriolog profesor Calmette. Celih 13 let je preizkušal in po izkušal v institutu Pasteur s sodelovanjem prvovrstnih strokovnjakov, celo Nemcev, predno je izročil novo zdravilo javnosti. Zdravilo se je do danes uspešno preizkusilo na 75.000 otrokih po vseh kulturnih državah, v Parizu je padla umrljivost otrok od 25% na 1%. Naravnost čudovit uspeh! In vendar kritični prof. Calmette še vedno ne miruje, še vedno poziva nove kritike, n. pr. pred dnevi dunajske, da iznova preizkusijo uspešnost novega zdravila in ga opozore na event. zmote in napake. Z isto skrajno vestnostjo iščejo znanstveniki tudi zdravila proti raku. Baš zadnje dni je objavil v nemškem strokovnem časopisu (Klinische Wochenschrift) novo zdravilo proti raku v obliki vdihavanja prof. Fischer-Wasels v Frankfurtu. Ali s kako previdnostjo in vestnostjo! Par let

je poizkušal na miših s popolnim uspehom: vse na raku obolele miši so ozdravele, kontrolne miši, kojim pa ni dal vdihavati zdravila, so poginile za rakom v 4 do 6 tednih. In vendar, koliko let še preteče, predno izroči iznajditelj novo zdravilo javnosti, predno ga še drugi strokovnjaki znanstveno preizkusijo!

Po vseh kulturnih državah (tudi v Jugoslaviji) obstojajo znanstvena »Društva za izsledovanje in pobijanje raka« in razpisane so visoke nagrade v frankih in dolarjih za tistega, ki odkrije povzročitelja raka ali pa iznajde uspešno zdravilo. Slavni kirurg prof. Albert je mladim zdravnikom vedno ponavljal, da postane ta človek največji dobrotnik človeštva in zasluži, da se mu postavi spomenik iz zlata. Doslej pa zdravniška znanost še ne pozna povzročitelja raka, kot n. pr. pri tuberkulozi (Kochov bacil). Splošno dognano pa je in tudi od vseh zdravnikov priznано, da je rak ozdravljiva bolezen, a samo pod dvema pogoje: 1. ako se rak z zgodnjo diagnozo pravočasno spozna; 2. ako se izvrši zgodnja, pravočasna operacija, ki raka z nožem izreže. In s kakim sijajnim uspehom! Ako se rak po zgodnji diagnozi pravočasno operira, n. pr. rak prsne žleze, ozdravi bolnica v 8 dneh, osmi dan po operaciji se poberajo šivi in bolnica zapusti ozdravljena bolnišnico. V bolnišnicah se operirajo bolniki zastoj in ozdravijo v osmih dneh, seveda ako se po zgodnji diagnozi izvrši zgodnja operacija.

In zdaj primerjajmo nastop g. Poljšaka! Kakšna predizobrazba in strokovna priprava? V katerih institutih in laboratorijih so se delali bakteriološki poizkusi in preizkusi na živalih? Kateri učenji strokovnjaki so sodelovali pri iznajdbi zdravila? Kateri slavni profesorji so stavili in potrdili diagnozo? Najbolj pa govori proti g. Poljšaku, da še sedaj ni izročil iznajdbe strokovni komisiji, da jo kemično preišče in preizkusi na živalih. Poljšakova dolgotrajna metoda zdravljenja — do 6 mesecev — pa pomeni naravnost katastrofalno nevarnost za bolnike, katerim more le zgodnja nezamujena operacija rešiti življenje.

Zdravniki g. Poljšaku niso nevoščljivi, nasprotno, privoščijo mu vse tiste razpisane bogate nagrade v frankih in dolarjih, tisti zlati spomenik pa za nameček, da postane čez noč večkratni milijonar in veleslaven mož, ako je le trohica istine v njegovi iznajdbi. Zakaj torej ne izroči iznajdbe strokovni komisiji v preiskavo, ako je res prepričan o uspešnosti svojega zdravila? Bogastvo in slava mu ne uideata.

In zdravilni uspehi? V modernem prosvetljenem času pozna vsak izobraženec psihološko in znanstveno razloženo moč sugestije. V gotovih pogojih more vsak človek sugestivno vplivati in v funkcionalnih obolenjih uspešno zdraviti. Ali znanstveno je dokazano, da organske izpremembe (rak) še niso dostopne sugestiji. Sugestija je torej nevarno, dvorezno sredstvo, kakor n. pr. orožje, dinamit, ki ga zakon dovoljuje le gotovim, zanesljivim osebam. Psihoterapija ali sugestivno zdravljenje se sme dovoliti le strokovno izobraženemu zdravniku, ki natančno pozna meje med funkcionalnim in organskim obolenjem, ki v primeru organskega obolenja (raka) nasvetuje z zgodnjo diagnozo edino pomoč, zgodnjo, pravočasno operacijo.

Noreč v dosmrtni ječi

V bavarski kaznilnici Iran se nahaja že od l. 1872., torej že 56 let, kaznjenc, po imenu

Johann Georg Oettinger. Obsojen je bil l. 1872. radi ropu na 14 let ječe. V 13 letu svoje kazni je pa Oettinger iz neznanih razlogov zadavil enega svojih tovarišev. Še predno so prišli pazniki, je Oettinger skočil iz drugega nadstropja na dvorišče, kjer je nezavesten obležal. Najbrže se mu je že tedaj omračil um. — Poslej ni več ozdravil. Kljub temu je prišel l. 1885, pred porotnike, ki so ga radi umora obsodili na smrt. Kasneje so ga pomilostili na dosmrtno ječo. — L. 1917 je bolezen tako napredovala, da so morali Oettingerja spraviti v posebno celico, a v bolnišnico ga tudi sedaj še niso oddali. Oettinger je star že 90 let, a je telesno še krepak.

Za čast domovine naj sablja govori

V Asuncioni sta se te dni dvojevala chilenski poslanik Rivas in peruanski vojaški ataše Recabarren. Rivas je ostal nepoškodovan, Recabarren pa je bil težko ranjen. Po dvojuju sta se nasprotnika spravila. A zakaj je morala med njima govoriti sablja? Na dan spomina bitke pri Iquique-u je Peruanec priobčil v tamkajšnjem listu »Tribuna« članek, ki je bil po mnenju chilenskega poslanika za republiko Chile žaljiv. Zato je pozval Recabarrena na dvoju. Iquique bitko je bilo pa tako: V tej bitki so bili Peruanci l. 1879. od chilenske armade tepeni. Republika Peru je morala tedaj zmagovalcem odstopiti pokrajini Tacna in Arica. Od tedaj vlada sovraštvo med obema državama. Še pred dvema letoma se je na predlog Združenih držav v navedenih dveh pokrajinah vršilo ljudsko glasovanje, da bi se na ta način našel kompromis in dosegla sprava; a poskus se je izjalovil.

Brezžična telefonska zveza med Berlinom in Argentino

Te dni so se vršili prvi poizkusni pogovori med Berlinom in Buenos Airesom s pomočjo brezžične telefonije. Govorilci so sedeli približno 30 cm oddaljeni od enostavnega mikrofona in govorili vanj čisto tiho, ne da bi bili naglašali kako besedo ali zlog. Pogovor je tekel popolnoma jasno in ni bilo treba ponoviti nobene besede. Sporazumevanje je bilo mnogo lažje in boljše nego v krajevnih pogovorih na navadnem telefonu. Uporabljajo se na obeh postajah kratki valovi, in sicer v Berlinu 14.80, v Buenos Airesu 15.03; električna sila znaša 20 kilowattov. Upajo, da se bo mogla jeseni že uvesti redna telefonska zveza med Nemčijo in Argentino.

Preseljevanje največjih zlatih zalog

Angleška banka seli svoje zlate zaloge iz dosedanjih jeklenih celic v novozgrajene prostore. To se pravi, da je na preseljevanju največji zlati zaklad na svetu. Vsak dan prepeljejo šest velikih avtomobilov zlata: v palicah in kovanim denarju. Selitev bo trajala skoraj sto dni. Po zadnjem izkazu so znašale zlate zaloge Angleške banke 162 milijonov funtov. Vsak milijon funtov v zlatih palicah tehta približno 7 in pol tone in zavzema prostor 17 kubičnih čevljev. Ker morejo naložiti na vsak avto samo 2 toni zlata, je lahko izračunati, kako dolgo bo trajal prevoz. Umljivo je, da so ukrenili vse, kar zahteva previdnost, da se pri selitvi ne bi izvršila kakšna tatvina ali rop. Vozove spremljajo ravnatelji in blagajniki; poleg tega obdajajo transport vojaške čete, a detektivji neprestano opredujejo, če bi se kje pokazalo kaj sumljivega.

Kaj je ameriškim poslancem na srcu

Združene države sestoje iz 48 držav, ki imajo vsaka svojo zakonodajo. Dejansko vse te države prepuščajo vso skrb za urejanje ameriške hiše osrednjemu parlamentu v Washingtonu; doma se pa poslanci pečajo le z bolj drobnimi stvarmi. Dokaz za to je zbirka zakonskih načrtov, ki jih tačas pripravljajo poslanci posameznih parlamentov. O tem poroča v zabavo svojim bralcem newyorška »World«:

Pennsylvanskemu parlamentu je predložen zakonski načrt, ki zahteva, da morajo prihajati poslanci v zbornico v cilindru, fraku, gamašah in — progastih hlačah! Edina poslanka pennsylvanskega parlamenta z največjo ogorčenostjo pobija ta zakonski načrt in pravi, da za nobeno ceno ne pride v parlament — v progastih hlačah.

Charles Boaver, senator v Oklahomi zahteva poseben zakon o tem, koliko veliki smejo biti — biskuiti. — V državi New Hampshire so doma orjaki; parlamentu je predložen zakonski načrt, ki določa, da morajo biti strešice nad vratmi hiš in hotelov najmanj 7 čevljev od tal in ravno toliko dolge morajo biti posteje po hotelih.

V državi Oregon obravnavajo zakonski načrt, ki naj prepove, da bi se delala reklama za razne vrste cigaret s plakati odnosno oglašuje s cigaretami v ustih. Take slike da zapeljujejo tudi otroke h kajenju. (Ta predlog je samo navidezno smešen.)

V Kansasu je 61 državljanov podpisalo petico, da se prepovedo mesne pastete, ki povzročajo, da otroke tlačijo mora in da vsled nezdravega spanja zaostajajo v rasti.

Neka poslanka v Indiani predlaga, da naj se uvede nad lepnotnimi zavodi državno nadzorstvo in da naj se izdajajo obrtni listi za taka podjetja le zdravim in pravno neoporečnim brivcem. Zelo pravilno!

Za duha in srce

Belgrajsko pismo

Še eno poglavje o gimnaziji.

Zadnjič sem poročal o aktualni knjigi Milovana Ristića: Kuda ćemo našu decu — dake? (Gl. št. 108), te dni pa je profesor druge moške belgr. gimnazije Milan S. Nedić v drobni brošuri iz: Glasnika profesorskog društva, 1928, sv. 4. ponatisnil svojo razpravo: Pred novom gimnazijom (Štamparija »Zlatibor«, Bgd., cir., 26 str., 6 Din), ki je zelo zgoščeno napisana in navaja celo serijo razlogov proti gimnaziji, kakršna je danes pri nas, naštevajoč vzroke, zakaj je taka, a obenem podaja popravke, ki so kruto potrebni, če hočemo v kratki bodočnosti priti do gimnazije kot bi morala biti. Res je, da naša gimnazija napreduje (vsaj v Srbiji je po izenačitvi program precej širši), postaja metoditodno boljša, toda proces se vrši prepočasi. Še vedno je nekako umrtvljena, shematična, brez krvi, mesto da bi bila šola dela, ki bi učence že zgodaj priučila na samostojen, sistematski in stalni studij, ki bi jim vili idealne ljubezni do dela in knjige.

Gimnazija je danes pri nas skoraj edini učni zavod, ki pripravlja pravo inteligenco naroda, je vrata, skozi katera brezpopojno mora vsakdo, ki hoče priti do najnovejše splošne izobrazbe. Zato je popravljati napake današnje gimnazije državna potreba, še več, državna dolžnost.

Nedić predvsem poudarja, da je današnja gimnazija popolnoma sama sebi pripušena, pozabljena, v budžetu sploščena, da se ne more geniti, da je poslušavnica mesta da bi bila delavnica, da je umrtvila vse ostale šole in končni rezultat njen je: armada uradnikov, ki rinejo s trebuchom za kruhom. Kot vzroke, zakaj je tako, N. navaja sledeče: ni sprejemnega izpita, predmeti so nepravilno razvrščeni (zakaj ni v programu toliko potrebnega državnoznanstva in zakonodaje, vsaj najenostavnejše?), ni izvedena delitev v posamezne serije sorodnih si predmetov, ravnatelji so preveč zavzeti z administrativnim delom in ne prihajajo po konkurzu na svoja mesta, profesorji so skrajno obloženi z učnimi urami in se radi borbe za materialni obstanek ne morejo dovolj posvetiti poklicu, ni medsebojnih vezi med profesorji samimi in še manj med profesorji in starši učencev.

V posebnem poglavju obravnava socialno vlogo srednje šole. Ko govori o spremembi skoro izključno stratične države v nacionalno-socialno po prevratu, misli v glavnem na Srbijo. Javna kakor osebna morala je zelo padla. Povsod se kaže želja za lahkim, neodgovornim življenjem. Na visoki mesta prihajajo ljudje brez kvalifikacije. Za prav potrebne reforme poleg že zgoraj imenovanih smatra: da se ukine spravevanje in vsa redovanja razen letnih, da se posveča posebna pozornost telesnemu razvoju in da se bolj goji telovadba (pri deklicah!), da ne sme nobena gimnazija imeti več kot 16 oddelkov, ker ravnatelji ne zmorejo posla, da profesorji prihajajo na izpraznjena mesta po konkurzu, da se popolnoma ukinejo privatni izpiti, da se osnujejo posebni kurzi za profesorje. V izpolnitve zadnje zahteve govori o neuspehu v l. 1924 ustanovljenega Splošnega pedagoškega seminarja na belgr. univerzi in predlaga, da bi se vzporedno s filozofsko fakulteto osnovala Profesorška šola, kamor bi po končanem četrtem semestru vstopali filozofi, ki nameravajo postati profesorji.

Tako bi bila omejena uradniška poveljen, iz gimnazij bi prihajalo vedno več pravih kulturnih in socialnih delavcev med narod in ostvarjen bi bil oni krvavo resnični Dantonov izrek: Après le pain l'éducation est le premier besoin du peuple.

• • •

Sp. Vasiljev: Slovenska mitologija (Srbobran, cir.): je malo v širino raztegnjeno predavanje, ki ga je imel avtor na srbohrvatski narodni univerzi, ki v popularnem jeziku razlaga slovanske (posebno ruske) mitološke ostaline od 6. do 18. stol. in njihove znanstvene raziskovalce Kajsarova, Niedera in Čalkanovića. Etimologiziranje je po mnenju kritikov ponekod pogrešno. — Božidar Kovačević: Največji sevap (Geza Kohn, Bgd., cir., 95 str., 15 Din); prva, trinajst stvari obsegajoča Kovačevićeva noveljska zbirka. Večina je izšla že v raznih revijah. K. je v osnovi romantičen, balkanski, prirodno surov ponekod in orijentalno fatalističen, včasih celo divji (Vampirica), a tudi psihološko in socialno poglobljen. Ljubi ciganski motiv, ponekod spominja Lermontova (Rob), tu in tam je humorističen. Snov je vzeta povsod iz preteklosti. Pravijo, da bi mogel dati dober zgodovinski srbski roman. — Trifun Dukić: Ka visinama (pes., 104 strani, cir., 20 Din); Dr. Zivadinović: Vrnjaka banja i lekovite vode uopšte (S. B. Cvijanović, Bgd., cir., 15 Din); Tolstoj-Dr. Jovan Maksimović: Rat i mir (prev.); Lav Trocki-Dragiša Lapčević: Kultura novog doba (prev., »Svetlost«, Bgd., cir. 10 Din); B. Stanković: Nečista krv (roman, prvi zv. Zbranih del, naslovni crtež J. Bjelić, 100 primerkov po 100 Din, drugače 30 Din); prof. Svetolik Popović: Izvodi iz istorije književnosti srpske, hrvatske i slovenačke (Đačka knjižara, Cvetni trg, Bgd., cir., 10 Din).

Belgrad, 29. maja 1928.

Tone P.

—o—

Maxim Gorki nemškim pisateljem. Maxim Gorki, ki se nahaja na poti v Moskvo, je poslal nemškim pisateljem pismo, v katerem se jim zahvaljuje za čestitke ob njegovi 60 letnici. »Popolnoma nepričakovan interes za mojo osebo me je, odkrito priznem, silno presenetil; k temu moram spregovoriti nekaj besed. Vem, da je popularnost Gorkage izven mej Rusije pretežno razložljiva iz njegovega nekoliko nenavadnega življenja. Če bi v Evropi ruski narod nekoliko bolje poznali, bi vedeli, da »služaj Gorkage« ni osamljen in da ne predstavlja ravno izjeme. Iz srede ruskega naroda so izšli marveč zelo pogosto nadarjeni, talentirani, tudi genialni ljudje — prav tako kot so prišli v Evropi iz delovne množice možje kot Faraday, Dühring in drugi. Toda samoumevno je bila pot od spodaj navzgor v Rusiji veliko ožja, strmejša. — torej težavnejša.

Sedaj je ta pot postala širša in tudi lažja. Stotine ruskih mladih ljudi naglo korakajo po poti ki novi kulturi, in nikakor ne pretiravam, če trdim, da postaja »služaj Gorkage« sedaj nekaj vsakdanjega. Vsako leto gre iz vasi, iz tovarne na ducate mladih moči k znanosti, umetnosti, tehniki. Mlade moči doprinasajo k utrjevanju moči delavcev in kmetov, in tako okrepjena more ta moč napraviti za mladino hodnejšo pot k svobodnemu delu, k svobodnemu ustvarjanju.

To je, kar bi rad povedal svojim tovarišem izven Rusije, ki se morejo z menoj veseliti prepoveda ruskega naroda.

Podpirajte naše diljake.

Gospod Modrijan lahko pade, a uda se ne...

COPYRIGHT R. B. BOKS, COPENHAGEN